

ZPRAVODAJ

GLADIRIS

KVĚTEN 1999

Č. 106

ROČNÍK XXXI

ZPRAVODAJ GLADIRIS

Ročník XXXI, květen 1999, číslo 106

Pro potřebu svých členů vydává SZO ČZS Gladiris, specializovaná organizace pěstitelů mečíků a kosatců při OV ČZS v Novém Jičíně.

Řídí redakční rada ve složení:

Petr Mimránek, 763 01 Mysločovice 169.

Ing Pavel Nejedlo, 503 61, Lovčice č.30

Vladimír Pernica, Dr V.Nešpora 5, 779 00 Olomouc

František Rohlíček, Dělnická 1/A, 360 05 Karlovy Vary

Tiskne SIAK, spol.s r.o. 764 21 Zlín

Za věcnou správnost příspěvků odpovídá autor

Obsah:

Strana č:

Složení výboru SZO Gladiris.....	2
Evidence členů organizace.....	2
Z průběhu výroční schůze.....	3
Výroční zpráva předsedy.....	4
Poděkování.....	8
Zpráva revizní komise.....	8
Zpráva o činnosti za rok 1998.....	9
Usnesení.....	10
Blahopřejeme.....	10
Zahradkářské výstavy v Žirovníci.....	11
POZVÁNKY NA VÝSTAVY.....	12
Výstava mečíků Rapotín.....	13
Placení členských příspěvků.....	13
Registrace novošlechtění, dodatek.....	13
Novinky na trhu mečíků v USA.....	14
Šlechtitelská dokumentace.....	21
Názory a podněty.....	23
Virozní gladioly, co s nimi.....	27
Internet a kosatce.....	29
Nové lilie, LA hybridy.....	34
CALOCHORTUS.....	35
Co dělá ČZS pro své členy.....	40
„KVĚTY 99“.....	40

SLOŽENÍ VÝBORU : (Funkční období 1999-2001)

Předseda: Václav Bajar, Smetanova 21, 757 01 Valašské Meziříčí
Místopředseda: Vlastislav König, Jasenická 565, 78814 Rapotín
Pokladník: Jan Lubojacký, ing. U rybníčku 366, 742 13 Studénka
Jednatel: Miroslav Novák, Vojanova 18, 779 00 Olomouc
Hospodář: Stanislav Palát, Dukelská 1060, 742 21 Kopřivnice
Matrika: Antonín Žufan, U pumpy 23, 317 05 Plzeň
Předseda red.rady: Petr Mímránek, 763 01 Mýslůčovice 169
Člen výboru: Ivan Šaran, Olomoucká 38, 796 00 Prostějov
Člen výboru: Bárta Zdeněk, 675 79 Tasov č. 235
Náhradník: Petr Zágora, Ostravská 94, 735 51 Bohumín-Vrbice

Revizní komise:

Předseda: Štefan Merka, ing. Hostašovice 125, 742 71 Hodslavice
Člen: Emil Dvořák, ul. 17 listopadu, 743 01 Bílovec
Člen: Jaroslav Hrabovský, Jubilejní 2, 741 01 Nový Jičín

EVIDENCE ČLENSKÉ ZÁKLADNY:

Evidenci členů pro zasilatelství SIAK spol.s r.o. vede počítačově předseda red.rady. Změny v základním seznamu, (noví členové, zrušení členství apod.) se provádějí na základě informací matrikáře a pokladníka po odsouhlasení výborovou schůzí. Seznam je kontrolován rev.komisí. Nové přihlášky do organizace *GLADIRIS* si vyžádejte u matrikáře, Antonína Žufana, U pumpy 23, 317 05 Plzeň. Neplatičům se automaticky zastavuje zasilání zpravodaje.

<u>Členské příspěvky:</u>	1999,	2000
Stálý člen, který obdrží známku ČZS platí za jeden rok	100.-	110.-
Stálý člen, který platí známku ČZS u jiné ZO, platí za jeden rok	80.-	80.-
Při vstupu do organizace za registraci a členský průkaz	15.-	15.-

Členové, kteří doposud nezaplatili členský příspěvek (1999) obdrží v tomto zpravodaji složenku. (členská známka bude vložena do dalšího zpravodaje). Peníze též můžete odeslat z pošty poštovní poukázkou C na adresu pokladníka, nebo poštovní poukázkou A na běžný účet u České spořitelny, okresní pobočka 741 11 Nový Jičín, údaj pro potřebu spojů 2192099-808/0800, konstantní symbol 379, číslo účtu: 4075750/0800, na tuto poukázku nepište žádné vzkazy.

Z PRŮBĚHU VÝROČNÍ SCHŮZE (P.Mímránek)

Jak proběhlo tradiční setkání pěstitelů mečíků v Otrokovicích? Myslím, že ne jen velmi přátelsky, ale celková nálada byla skvělá. Již v pátek večer při promítání videa se záznamem novošlechtění a sortimentu pana Koníčka (který se musel dvakrát promítat) se značně diskutovalo o mečíkách a jiných květinách, jež jsou společným zájmem členů organizace. Bylo zajištěno 10 čtyřlůžkových pokojů a tři dvoulůžkové, a už jsem měl obavy, že to nebude stačit, protože někteří přijeli, aniž by si nocleh přihlásili. „Politika a ekonomika jsou ve srabu“ jak jsem od mnohých slyšel, proto mečíkáři se dávají zase dohromady. Přátelé si mají vždy co říci, takže diskuse se protáhly dlouho do noci na jednotlivých pokojích.

Brzy ráno, ještě před sedmou se již snídalo, a hned se rozjela burza mečíků, někdo vyměňoval, někdo kupoval, ani jsem si nestihl prohlédnout co vlastně bylo k mání, ty nejlepší hlízy však změnilly své vlastníky již večer na pokojích. Vždy se těším, že prodiskutuji mnoho problémů okolo zpravodaje, šlechtění mečíků a pozvánek k přátelům na jejich zahrady, ale nakonec se stihne s každým prohodit jen několik nejnnutnějších vět, čas letí, je třeba jít na výborovku.

Na výborové schůzi, která začala přesně v 8 hod, jsme přivítali zástupce z ústředí ČZS paní Chodorovou, pak velmi rychle proběhla diskuse o výstavě naší organizace v roce 2000 v Novém Jičíně a rychlá příprava na výroční členskou schůzi. Každý měl svůj příspěvek již připraven, tak se mohlo začít. Se všemi materiály, které byly předneseny vás podrobně seznámím, protože ne všichni se mohou schůze zúčastnit osobně. Součástí výroční schůze byly nové volby, předsedou návrhové a volební komise byl přítel Kašpar z Ústí nad Orlicí. Volby proběhly důstojně, bohužel očekávaná iniciativa z členstva, že někdo se dobrovolně přihlásí jako nový člen výboru, znovu vyzněla naprázdno. Též diskuse byla velmi krátká, mluvil jsem o práci se Zpravodajem a přítel Zágora poděkoval za darované mečíky. Asi již bylo vše prodiskutováno během večera.

Ještě bych rád přidal připomínku, zastavil jsem se ve Společenském domě v Otrokovicích, kde dříve bývaly naše výroční schůze. Společenský dům utrpěl špatnou privatizací, majitel neplatil za elektřinu a plyn a tak tyto byly v zimě uzavřeny, topení a vodovody roztrhal mráz a některé stropy se dokonce prolomily, následně tuto spoušť dokončila povodeň, kdy přízemí bylo až nad okna pod vodou. Nyní je Společenský dům opraven, modernizován, je zde krásná restaurace, ale dvoulůžkový pokoj stojí 750 Kč na noc, pro porovnání, my jsme platili v učilišti 120 Kč za osobu. O ceně sálu a dalších službách ani nemluví. Myslím, že z 95% členům, kteří se schůze zúčastnili cenově vyhovuje učiliště a navíc je zde stále otevřený bufet a možnost objednání obědu, který tentokrát byl opravdu výborný, v ceně 50 Kč. Na večeri je možné si zajít do hotelu Barum, kde vaří výborně. Proto Vás co nejsrdečněji za celý výbor zvu na příští rok znovu.

Výroční zpráva předsedy :

Vážení přítomní,

dovolte mi úvodem opět několik slov jako vloni, které se přímo nedotýkají naší zájmové činnosti, ale patří pevně k životu každého z nás. Vloni to bylo o lásce především k dětem a letos o významu rodiny, což úzce souvisí či navazuje na loňské téma. Jistěže každému z nás je známo rčení, „jaká rodina, takový stát“. Rodina je nepochybně základem lidské společnosti. Žádná jiná instituce ji nemůže nahradit. Nemít rodinu je vždy velmi těžké a zlé. Pak tito jedinci, kteří byli o rodinný život v dětství ochuzeni, mají vstup do života těžší a někdy se jim nepovede hodnotný život vybudovat, popřípadě rodinný život vůbec vytvořit. Dobře je známo, že fungující rodina pak vytvoří pravé teplo domova. Pravý domov se také skládá z našich vztahů a pocitů, z lásky i zklamání a z těch zážitků se v něm formují naše charaktery a názory. Řada našich rodin funguje špatně, jelikož jejich snažením se stal mamon a vidina majetku. Ti všichni zapomínají, ale i řada dalších jim podobná, že sebevící peněz nenahradí scházející lásku a dokonalé rodinné vztahy. Ty nelze ničím nahradit, ani zaplatit. Rodinu a domov vytvářejí nejužší vztahy, jejichž počátkem i koncem je láska, od té první milenecké, která je základem rodiny, přes lásku rodičovskou v níž má dominantní postavení láska mateřská, až po lásku která vydrží i poté, co končí život. Žena je určena k tomu, aby vytvořila teplo domova a muž k tomu aby zajistil domov. Rodina to je matčino pohlázení, otcova moudrost, ale i dětský pláč. Rodina je také dům a domov, místo kde nacházíme klid, pokoj a kde i utíkáme ve svých nepokojích či starostech. Když se to podaří, že plní rodina své poslání, je to velkým štěstím pro jedince i společnost.

Vážení členové, milí hosté,

vítám Vás všechny co nejsrdečněji na dnešní schůzi SZO GLADIRIS za rok 1998. Sešli jsme se abychom se seznámili nejenom s našimi výsledky, ale především z řad členů slyšeli připomínky k naší práci, co zlepšit a čeho se napříště vstříhat. Dobré dosažené výsledky se hodnotí samy, ale zaměříme se i na to, co se nám nepodařilo splnit tak, jak bychom si všichni společně přáli. Víím, že ne všechno se nám musí podařit, jsme přece jen lidé, kteří naši práci děláme z lásky pro radost a proto by nás všechny měla společná práce těšit. Ne však vždy a všude je to pravdou. Roký neúprosně plynou nám všem stejně, ale stárneme rychleji. Nemám ještě přesný počet členů, kteří vystoupili, či jim bylo zrušeno členství pro nezaplacení členského příspěvku. Toto téma nebudu již více rozvádět, bylo podrobně rozvedeno a o něm jednáno na minulém VČS. Je již na novém výboru, aby v plánu práce na tento opakovaný problém věnoval část své schůze a za podklad posloužil příspěvek ze Zpravodaje č. 105 „Milí mečíkáři.“

K plánu práce a jeho plnění za rok 1998:

Bod 1. Vydat 4 čísla Zpravodaje (byly vydány 3 čísla, ale stránkově jako 4 čísla). Tím bylo ušetřeno poštovné za jednu sérii výtisku.

Bod 2. Uhradit členské příspěvky do 30.6.1998, splněno.

Bod 3. Výstavy se konaly v Žirovnici, Rapotíně, Nemyčevsi, Záp. Čechách, viz Zpravodaj č. 105, menší výstava se konala ve Fryčovicích, ta má již svou tradici.

Bod 4. Anketa, nebyla splněna, jelikož z řad pěstitelů nebyly zaslány vyplněné anketní lístky. Ale velmi kvalitní zhodnocení přináší Zpravodaj 105 v článku pana Šarana. Z něho je možno posoudit široký sortiment mečíků, pochopitelně jen z jeho zahrady. Rovněž výsledky z hodnocení mečíků na výstavách dávají určitý přehled o kvalitách jednotlivých exponátů z různých oblastí. Velmi vhodný bod do diskuse pro výbor.

Bod 5. Pro získání nových členů při konání výstavy v Rapotíně a Nemyčevsi byly zaslány náborové lístky společně s přihláškami za člena GLADIRIS, splněno. Dle sdělení pořadatelů letáčky byly rozebrány. Nutno opakovat. Ale též na výstavě v Lysé n.L. tento náborový trend uskutečnit a zavčas se na něj dobře připravit.

Jak je jistě většině členů známo, koná se v Lysé n.L. třetí výstava „KVĚTY 99“ kde hlavní vystavovanou květinou bude mečík. Pořadatelem je ČZS ústředí Praha. Dle organizačních směrnic, které jsou již delší dobu dány ve známost vystavovatelům předpokládáme další úspěch této květiny. Bližší informace Zpravodaj č. 105. Výstava se koná 19.22.8.1999 a doporučujeme co největší účast našich členů. Loňská výstava „KVĚTY 98“ v Lysé byla věnována liliím. Zde se prezentovali svými květy především pěstitelé SZO Martagon a SZO Liliium, ale i velmi úspěšně někteří naši členové, např. pan Koniček. Na této výstavě návštěvnost překonala všechna očekávání, cca dvacet pět tisíc návštěvníků a vysoce překonala celostátní průměry, ale dokázala, že nenapodobitelná krása květiny mnohdy vítězí nad komercí. Tak jako při výstavě v 1. ročníku byla vyhlášena soutěž „O zlatou konvičku“ a v ní absolutním vítězem mezi vystavovateli se stal MUDr. Josef Kříž, čímž mu co nejsrdečněji blahopřeji. Rovněž přeji další úspěchy oběma liliářským specializovaným organizacím. Blahopřání organizace patří též Ing. Pavlovi Nejedlovi za uspořádání historického prvního konventu MEIS na jeho květinové zahradě.

Vážení přátelé, obdrželi jste v únoru další číslo Zpravodaje č. 105, které je pro nás členy alfou a omegou našeho klubového života. Pro mne je to nové číslo.

Pro mnohé není zvláštní, povšimněte si však formy nového písma, členitosti a různorodosti, která zvyšuje jeho působivost a poutavost. Je nyní na nás všech, aby bylo dostatek zajímavých příspěvků. Zpravodaj je náš a pro nás a děkuji předsedovi RR za premiérové číslo, které vyšlo nad očekávání dobře. Rovněž premiéru V.Pernici jako nového člena redakční rady považuji za zdařilou.

Obdržel jsem nabídkový katalog Jardy Konička. Je velmi pěkný, poutavý, má řadu barevných fotografií mečíků a lilí, je pochopitelné, že to tak má být. Mě však zaujala naprosto jiná věc a sice, že již na první textové stránce propaguje naši SZO a doporučuje zájemcům členství u nás s uvedením kontaktní adresy na matrikáře.

Členský příspěvek (kmenový člen) jak již řada našich členů ví od 1.1.1999 stanovila Republiková rada ČZS na novou výši z 30 Kč na 50 Kč. Tuto změnu jsme se dověděli před vánocemi, kdy řada členů měla již zaplacen příspěvek na r.1999. Tento bod musíme na dnešní schůzi vyřešit a dát na vědomí těm členům, kteří zde nejsou přítomni. Členský příspěvek 50 Kč se dělí: 20 Kč Základní organizace, ÚR 15 Kč(okres), RR 12 Kč (ústř.)a 3 Kč fond rozvoje. Bližší informace ve Věstníku č.3/98,str.2, kde jsou zveřejněny i některé výdajové položky – soutěž mladý zahrádkář 312.000Kč,svazová vyznamenání 242 000Kč.

V uplynulém roce se dožili významného životního jubilea:

❀❀ 60 let Pítr Jan a RNDr.Rýznar Leonard, CSc. ❀❀

Pítr Jan, je pravdivou skutečností, že tento jubilant, jeden z nejsympatičtějších zásadových zahrádkářů a především mečíkářů, stál u zrodu odboru a později organizace jako zakládající člen. Zasloužil se o vznik prvních čísel občasníku „Náš mečíkář“ v letech 1972 –80, aktivně propagoval pěstování moderních amerických odrůd. Výčet záslužných a veřejně prospěšných činů našeho jubilanta je mnohostranný od organizování výstav mečíků v místě bydliště Mořkov až po dlouhou řadu celostátních výstav. Návštěvníkům daroval nenapodobitelnou krásu a požitky. Tvé nadšení zahrnovalo řadu funkcí, jako dlouholetý předseda naší special.organizace GLADIRIS a v současné době předseda Územní rady Nový Jičín. Tvé přímé a taktní vystupování získaly vždy řadu přátel.

Milý Jendo, přeji Ti jménem svým i celého GLADIRISU do dalších let stále zdraví, doma spokojenost, pohodu na poli spolkové činnosti dle Tvých představ.Děkuji Tvé starostlivé a milé manželce za veškerou pomoc a toleranci. Druhým našim jubilantem je RNDr.Leonard Rýznar CSc z Hulína, který je naší mečíkářské veřejnosti znám především ze své dlouholeté šlechtitelské činnosti. Jeho kříženci pravidelně vítězili na celostátních výstavách Olomouc, Kroměříž a další. Toto šlechtění dalů základ pro řadu nových kříženců , z nichž nejznámější je modrá řada, KOSMÍČKÝ PROSTOR,MODRÝ PROGRAM, JIZERA a

KYTICE.Svou šlechtitelskou prací tak nadchl další následovníky a možno říci, že se podílel na základech československého novošlechtění. Na jeho zahradě najdeme řadu kosatců, narcisů i trvalek. Škoda jen, že ze zdravotních důvodů nemůže se plně věnovat nadále šlechtitelské práci.Přesto věřím, že na jarních slunečních paprscích pookřeješ a pro GLADIRIS si najdeš trochu času. Milý Leoši,přeji Ti jménem svým i celé mečíkářské rodiny pevné zdraví, spokojenost a hlavně ať Ti opětovně vyjdou nové a ještě krásnější řady nových kultivarů.

Vážení přítomní členové, vy kteří jste pravidelnými účastníky našich VČS, jistě je Vám dobře známa situace v GLADIRISU před třemi roky, kdy na tomto místě jsme doslova „bojovali“na vytvoření výboru. Buď a nebo ne. Nakonec nový výbor byl ustaven a zvolen.Jeho funkční období 3 let uplynulo a je již minulostí. Tenkrát si výbor nestanovil žádné velké úkoly, smířili jsme se s realitou, jaká byla.Jaké nosné úkoly byly tehdy stanoveny“

- a) celostátní výstava mečíků v Novém Jičíně u příležitosti trvání GLADIRISU,
- b) maximální výpomoc při realizaci I.ročníku výstavy „KVĚTY“v Lysé n. Labem, výpomocí se rozumělo zapůjčení váz, odborná poradenská služba, aktivace všech pěstitelů k účasti,hodnocení vystavených exponátů a řada dalších činností.
- c) aktivovat a organizačně pomáhat při konání výstav v regionech i když mnohé tyto výstavy mají již svou dlouholetou tradici. Věnovat pozornost i malým výstávkám, které jsou mnohdy jen příležitostné ale velmi milé a potěší své okolí.
- d) stabilizovat organizační strukturu a finanční hospodaření GLADIRISU.
- e) stabilizovat složení redakční rady.

Jak se toto výboru podařilo nechávám na posouzení všech nezaujatých členů či návštěvníků výstav od Šumavy po Valašsko,od Krušnohoří po Jižní Moravu. Kdo má oči, viděl a vidí, kdo má uši slyšel a slyší. Jedním z nejdůležitějších bodů našeho dnešního jednání VČS bude sestavení kandidátky a volba nového výboru GLADIRISU na funkční období 3 let, 1999-2001. Tento výbor bude pracovat v historicky zajímavém období, ukončí totiž druhé tisíciletí a zahájí I.století třetího tisíciletí. Volební komisi bude Vám předložen návrh nové kandidátky. Je na Vás přítomných abyste zodpovědně zvážili a posoudili volbu navrhovaných členů a doplnili mladšími odborně či organizačně znalými členy. Ujist'uji Vás přítomné, že každý z dosavadních členů výboru přenechá ochotně své místo druhému. Výbor má 9 členů, Tento počet považujeme za naprosto dostačující. Vloni doplnil výbor př.Orlíček, ale práce výboru se nezúčastnil. Jako předseda děkuji všem členům výboru, revizní komisi i redakční radě za vykonanou práci a hlavně, že to se mnou vydrželi a nebrali mě jako nějakou starou strukturu. I když jednání bylo někdy hlasitější či barvitější, přineslo to své ovoce. Rovněž děkuji našim nadřazeným složkám a to

Územní radě N.Jičín, Republikové radě Praha za příkladnou spolupráci a věřím, že bude pokračovat tato spolupráce i v dalších letech.

Po této zprávě o činnosti budou jako obvykle následovat zpráva pokladní, revizní, finanční plán na r.1999, volby nového výboru na další 3 léta, nový plán práce, i příprava na naši výstavu v roce 2000. V diskusi přednete své připomínky na zlepšení práce nás všech. Za chvíli budeme hlasovat o novém plánu práce, jedná se nám však hlavně o to, že se každý dobrovolně přihlásí k plnění úkolů, které jsme si dnes sami dali. Vždy a v každé organizaci jen dobrá spolupráce členské základny a výboru přináší dobré výsledky a u specializovaných organizací to platí dvojnásob. Vloni jsem Vás vyzval, aby jste neměli „blbou náladu“. Letos máme již nové „čisté ruce“. Je třeba ještě doplnit: vzpomínám, že mnoho vládců a tyranů si po vynesení rozsudků umývalo ruce, aby si je očistili, ale co svědomí. Proto nejen čisté ruce, ale i svědomí, kdo však ho má čisté?

Vážení a milí členové GLADIRISU, zde přítomní i nepřítomní. Přeji Vám jménem svým i celého výboru krásné květy, šlechtitelům jako vždy šťastnou ruku a ten správný a klíčivý pyl. Zdraví ať Vás a Vaše rodiny provází po celý rok 1999 a ať se Vám zdaří start do nového tisíciletí. Vždyť se dříve již společně nesejdeme. Mějte se všichni rádi a věnujte trochu lásky i svému okolí a něco určitě pro GLADIRIS potřebného vykonajte.

Děkuji všem, opakuji – děkuji všem, kteří jste mě poslouchali.

27. února 1999, Václav Bajar.

PODĚKOVÁNÍ:

Vážení přátelé naší organizace GLADIRIS. Dovolte mi, abych jménem svým i jménem Vaším poděkoval touto cestou našemu předsedovi, panu *Václavu Bajarovi*, který vedení naší organizace převzal v období, kdy hrozil naší organizaci po třiceti letech činnosti rozpad a zánik. Po tříletém funkčním období je naše organizace GLADIRIS plně funkční a členská základna stabilizována. Přítel Václav Bajar povede naši organizaci i do příštího tisíciletí. K tomu mu přejeme pevně zdraví, hodně radosti a pohody.

Antonín Žufan, matrikář.

Zpráva revizní komise o kontrole hospodaření ZO GLADIRIS za rok 1998: (Merka Štefan)

Revize sledovala: 1. Pokladní deník 4. Hodnocení činnosti výboru
2. Deníky poštovního 5. Matrika
3. Stávající inventář

1. Pokladní deník:

Revize pokladního deníku byla provedena dne 20.1.99 v kanceláři územní rady v Novém Jičíně. Zkontrolovány všechny položky. Výdajové položky jsou podepisovány předsedou organizace průběžně, až na druhé pololetí, které byly podepsány dodatečně při kontrole. Pokladní deník je veden velice pečlivě a přehledně. Kontroly se zúčastnili: pokladník pan Lubojacký, předseda ZO pan Bajar a předseda revizní komise pan Merka.

2. Deníky poštovního:

Zkontrolovány na výborové schůzi před naším jednáním, nebylo shledáno závad. Všechny položky výdajů jsou odůvodněné.

3. Stávající inventář:

Inventář organizace je svěřen do péče jednotlivých členů organizace, kteří jsou odpovědní za jeho udržování. Detailní kontrola členy revizní komise by byla ekonomicky nákladná a dle mého názoru neúčelná. Zkontrolovány pouze vázy uložené ve Štramberku kde se stav proti minulé kontrole nezměnil.

4. Hodnocení činnosti výboru:

Styk výboru se členstvem je pouze přes náš časopis a pro zkvalitnění naší činnosti bude účelné (pokud to bude organizačně reálné) uvádět v časopise důležité informace projednávané na výborových schůzích. Výbor se sešel 3 krát a ze všech jednání byl pořízen zápis. Projednávané otázky byly řešeny členy výboru a nejdůležitější zahrnuty do výroční zprávy předsedy organizace.

5. Matrika:

Kontrola stavu členské základny provedena na poslední výborové schůzi s tímto výsledkem:

Stav členů:	rok 1997	1998	1999
ČR	221	188	188
SR		14	12
Celkem:	221	202	200

Závěr:

Dle výsledku hospodaření, práce redakční rady a výboru je reálná naděje že naše organizace má šanci setrvat na seznamu specializovaných organizací ČZS. Na konci období naší činnosti chci poděkovat členům revizní komise za spolupráci a věřím, že když budou požádáni o spolupráci na další období tuto neodmítnou. Děkuji za pozornost.

PLÁN ČINNOSTI ZSO GLADIRIS pro r.1999:

1. Vydat 3 čísla Zpravodaje, zodpovídá předseda RR
2. Uhradit členské příspěvky na ÚR Nový Jičín, zodpovídá pokladník
3. Podpořit v plném rozsahu účast a spolupráci při realizaci celostátní výstavy „KVĚTY 99“ v Lysé nad Labem konané 19-22 srpna 99, pořádanou ústředím ČZS dle vydaných propozic, odpovídá výbor organizace

4. Býti nápomocni při konání výstav v regionech a aktivovat členy a pěstitele k co největší účasti. Organizátoři těchto výstav necht' co nejdříve nahlási datum jejich konání ke zveřejnění ve Zpravodaji. Rovněž o výsledku zhodnocení a průběhu výstav zašlete zprávu předsedovi RR Míránkovi, termín : ihned a výsledky do 31. října 1999.
5. Snažit se o získání nových členů především formou propagačních letáčků při konání všech výstav především na výstavě v Lysé a Labem 99. Termín 30.6.1999, odpovídá výbor.

Usnesení z VČS SZO GLADIRIS konané dne 27.2.1999 v Otrokovicích.

VČS bere na vědomí:

1. Zprávu o činnosti za rok 1998 přednesenou předsedou Bajarem,
2. Zprávu pokladní a o hospodaření za rok 1998 přednesenou pokladníkem Ing. Lubojackým,
3. Zprávu revizní o činnosti a hospodaření SZO za rok 1998 přednesenou předsedou revizní komise Ing. Merkou.

VČS schvaluje:

1. Finanční rozpočet SZO na rok 1999,
2. Plán činnosti SZO na rok 1999,

VČS ukládá výboru SZO GLADIRIS:

1. Doplnit plán práce na rok 1999 pokud by byl v diskusi požadavek z řad členů,
2. Projednat připomínky a diskusní příspěvky z VČS a bude-li žádoucí dát na ně odpověď i ve Zpravodaji,
3. Upravit členské příspěvky pro rok 2000 na 110 Kč pro kmenové členy a 80 Kč pro členy jiné ZO.

BLAHOPŘEJEME :

všem členům, kteří se v letošním roce 1999 dožívají významného životního jubilea, přejeme do dalších let pevné zdraví, štěstí a mnoho pěstitelských úspěchů.

50 let: Petr Zágora

70 let: Štěpán Jaroš a Jiří Valenta

(Antonín Šufan, matrikář)

Zahrádkářské výstavy v Žirovnici:

(Milena Moravová, Švermova 247 378 42 Nová Včelnice)

Zahrádkářská organizace v Žirovnici uspořádala v loňském roce v rámci Zahrady Vysočiny dvě výstavy, jejichž exponáty zaplnily prostory žirovnického zámku.

Tou první byla srpnová výstava mečíků. Desítky a stovky těch nejkrásnějších květů v celé škále barev duhy, zvlněných a voskových rozzářily 15 zámeckých místností a sál divadla. Doplnkem byly růže a přehlídka odrůd letních jablek. Více než 3000 návštěvníků a spousta dětí, které u nás neplatí - ti všichni se netajili spokojeností a hlavně hezkými dojmy. Hlavně se líbilo nové pojetí aranžmá v divadle.

Stejně úspěšná byla i říjnová výstava ovoce a zeleniny, doplněná nádhernými květy chryzantém a jiřin. Rok byl příznivý a tak se skoro stejně krásnými jablky a hruškami mohli pochlibit domácí vystavovatelé vedle přátel z jižní Moravy. Obohacením byly expozice z Výzkumných a šlechtitelských ústavů s řadou novinek. A všem se líbily nově zpřístupněné zámecké sklepní prostory, jako stvořené pro nápaditě aranžovanou výstavku zeleniny, též obohacenou o četné novinky.

I letos se v Žirovnici připravují dvě výstavy Zahrady Vysočiny:

Ta první se koná ve dnech 1.až 3.května a nese název „NARCISY-TULIPÁNY“ Vedle domácích budou vystavovat i hosté, členové specializované organizace pěstitelů narcisů a tulipánů.

Podruhé, ve dnech 10.-13.července budou návštěvníky lákat „LILIE“ tyto velmi krásné květy, kterým prostředí zámeckých komnat velice svědčí.

Srdečně Vás všechny do Žirovnice zveme. Současně s výstavami můžete v zámku shlédnout i exponáty perletářského muzea a vzácnou freskovou výzdobu některých místností.

A kdy budou zase v Žirovnici mečíky? V druhé polovině srpna roku 2000.

Pozvánka do Nemyčevsi :

(Libuše Jampilková, jednatelka ZO Nemyčevs-Vitínoves)

Co nejsrdečněji zveme všechny příznivce a pěstitele mečíků na letošní, v pořadí již **29.tradiční speciální výstavu mečíků**, která se uskuteční ve dnech 14.-15.srpna 1999 v sokolovně v Nemyčevsi.

Základní organizace ČZS Rapotín uspořádá ve dnech 14. a 15. srpna 1999
vždy od 9 do 18 hodin v místním kulturním domě:

XXXI. VÝSTAVU MEČÍKU

Spojenou s prodejem zahrádkářských přebytků. Pro návštěvníky vlakem je cílová
stanice ČD Petřov nad Desnou, odkud je do kulturního domu 1 km.
Srdečně zvou zahrádkáři z Rapotína.

Organizace pěstitelů květin-IRIS Hlučín
Ve spolupráci s vedením zámku v KRAVAŘÍCH

Vás zve na výstavu

„GLADIOLY – 1999“

Výstava se koná

Ve dnech 21.-22. srpna 1999

v prostorách státního zámku v KRAVAŘÍCH

Bylo by pro nás ctí, kdybyste se mohl výstavy Vašimi exponáty zúčastnit.
Přesnější propozice v případě Vašeho zájmu zašleme. Předběžně
předpokládáme, že příjem exponátů proběhne 20.8.1999 od 13 do 18 hodin.

Srdečně zvou pořadatele, IRIS Hlučín a státní zámek KRAVAŘE.

oo

Výstava mečíků BARDEJOVSKÉ KÚPELE

Je avizovaná na termín 13.-16. 8. 1999, přesně
Informace na adrese :

Andrej Bajer, Podhradová 37, 040 01 KOŠICE, Slovensko

Placení členských příspěvků:

Ti z Vás, kteří dosud nezaplatili členské příspěvky na letošní rok, mají
v dnešním čísle Zpravodaje přiloženu složenku.

Pro letošní rok je členský příspěvek pro ty, kteří nemají členskou známku od
jiné organizace ČZS 100 Kč, pro Ty, kteří tuto známku mají pak 80 Kč.
V evidenci u matrikáře (pan Žufan) je dle Vašich dřívějších údajů uvedeno kdo
tyto členské známky platí u nás a kdo je má od jiné organizace ČZS. Protože
zřejmě došlo k mnohým změnám, jak vyplývá z dalšího, není na přiložených
složenkách uvedena konkrétní suma a je na Vás, aby jste tuto uvedli správně
sami. Že došlo ke změnám (neb chybám), vyplývá z toho, že například
členové: Doležal Josef, Jež Hynek, Kadlec Václav, Klimeš Jan, Kochan Josef,
Koudela Vlast., Ing Nejedlo Pavel, Petr Jiří, Šoba Mil., a Urs Lad., zaplatili letos
80 Kč, ale dle evidence u matrikáře měli platit 100 Kč. Naopak členové Dušek
Jiří, Nováková Dr., Janeček Old., Klus Josef, a Ing Merka Št. by dle matrikáře
měli platit 80 Kč, ale zaplatili 100 Kč. Uveďte si proto laskavě údaje u matrikáře
do pořádku a případný nedoplatek doplňte. Pokud jste zaplatili více upozorněte
na to mne a zaplatíte v příštím roce o tuto částku méně.

Příspěvky pro letošní rok je nutno zaplatit do konce května! Placení příspěvků
až někdy koncem roku není žádné hrdinství, jak si někteří z Vás myslí, ale svědčí
to o určité bezohlednosti a nedostatku smyslu pro spolupráci. Při opožděném
placení automaticky neobdržíte následující Zpravodaj a ztrácíte tak kontakt
s organizací.

(Jan Lubojacký, pokladník organizace)

Registrace novošlechtění mečíků: (dodatek)

PETR MIMRÁNEK

Machala Jan, 756 21 Ratiboř č. 55

MADLENKA 324 (sem.z Isle of Capri x Con Brio x F.C.L.) M

Barva zářivě oranžově růžová, (broskvová), v jícnu slabě červené
čárky, klas 19-21 puků s 8 otevřenými květy, R 4, W 5, značení sem. 9-1113-2

MANDARIN 426 (sem.z Isle of Capri x Olinka) M

Zářivě oranžový, na spodních plátcích slabě žluté čárky, klas 21
puků, 8 otevřených květů. R 3, W 4, značení semenáče 9-112-10

NEGRINA 468 (Černý Kámen x Stará Krajka) M
Tmavý, červenorůžový, klas 21-23 puků, 8 otevřených květů., R 4,
W 4, značení semenáče 13-23-1

PORTÁŠ 456 (Gantulga x sem z Jungle Flowers) M
Tmavě červený, klas 21 puků, 8 otevřených R 4, W 4, označení 11-69-6

ZUBERSKÁ KRAJKA 412 (Dolina x Stará Krajka) EM
Světle žlutý, spodní plátky tmavší, klas 21-23 puků 8
otevřených, R 4, W 5, označení semenáče 12-2-1

Lubomír Rýpar, Loučky 184, 742 36 Jakubčice

VOSKOVÁ SVÍCE 510 (Angelica x Lucinka) E
Krémový až světle citrónový, hrubě voskový a zvlněný
květ s plisovaným okrajem. Dlouhý a rovný stonek umožňuje snadný řez květů.
Zdravý a množivý, ze starých hlíz však krčí listy. Dekorační i výstavní. Výška
rostliny 150cm, délka klasu 70cm, 21 puků, 8 otevřených a 5 puků
v barvě. Velikost květu: 16,5cm. Značení R 505.

LONG BEACH 415 (Superlativ x Angelica) M
Barevně velmi lákavý, tržní odrůda s dlouhým
klasem. Středně žlutý s výrazným purpurovým očkem. Mírně zvlněné květy jsou
silně voskové. Velmi zdravě roste a spolehlivě kvete. Vysoký 145cm, 80cm klas,
23 puků, 9 rozkvetlých současně a 5 puků v barvě, květ 12,5cm široký, R 519.

ŠARLATÁN 452 (R 406 x R 506) LM
Světle šarlatově červený, jednotně zbarvený po celém květu.
Značně zvlněný i voskový, s dlouhým výstavním klasem. Dokonalá odrůda pro
všestranné použití. Vysoký 160cm, klas dlouhý 80cm, 23 puků, 9 rozkvetlých
současně, 6 puků v barvě, velikost květu 14cm. R 557.

Novinky na trhu mečíků pro rok 1999:

PETR MIMRÁNEK

Každým rokem se pravidelně těším na nové katalogy od zahraničních firem. Za
nejprestížnější firmu považuji „SUMMERVILLE'S GLADIOLUS WORLD-
WIDE a mohu říci, že její novinky 98' SOLAR FLARE a OCEAN BREEZE
byly velkým osvěžením stávajícího sortimentu i na mé zahradě. Velmi chválené
mini EXACTLY a BLACK PEARLS z roku 97' si objednávám dodatečně i
s novinkami pro tento rok, nejlepší by měly být EGRET, STAR POWER,
MILLENNIUM (s okem a prstencem), PHENOM, NOLA, SHOWOFF a další.

Do popředí mého zájmu se od svého vzniku dostala kanadská firma
„PEETERS ENTERPRISES“, mají ve svém katalogu poměrně věrné fotografie
novinek, nákup u této firmy je poměrně levnější, dolar kanadský je levnější než
americký, mají zdravý materiál a proto doporučuji všem, kdo by si chtěli vysadit
novinky, ať tuto firmu vyzkoušejí. Je též zajímavé, že sortiment firmy je z velké
části obsazen evropskými kultivary. V nabídce jsou Adamovičovy, Koníčkovy,
Verinšovy, Snoekovy, Ciplyauskasovy i Lukoseviciusovy, bohatě je zastoupen
kanadský šlechtitel Mc Kenzie, a američtí Bates, Sprinkle, Klutey, Labrum,
Hartline, Jones, Pletcher a další. Po jedné nebo dvou odrůdách jsou zde i
Nejedlo, Kovařík, Mimránek a Šaran. Katalog je pečlivě vypracován a
v novinkách začínají být zastoupeny i odrůdy majitele firmy pana Peeterse. Za
jednu z nejlepších budeme brzy považovat jeho WHITE DARLING 99“.
Velká hlíza novinky stojí 5-6 dol, unit pak 10 dol.

Jednou za čas si požádám o katalog firmy „PLEASANT VALLEY GLADS
AND DAHLIAS“ je to firma pana Gary Adamse. Některé roky se o novinkách
této firmy ani nezmiňuji, protože jak jsem již řekl, nemám pokaždé katalog
k dispozici. V tomto roce firma dokonce katalog nevytiskla, jen posílá katalog
loňský s vloženým listem s novinkami. Jsou zde uvedeny novinky mnoha
amerických šlechtitelů a firma nabízí vedle velmi širokého sortimentu mečíků,
(i mnoho starších odrůd) značně velký sortiment jižin. Z mečíků je zde i stará
DAYDREAM (Fischer 73) a dokonce MEXICANA (Griesbach 67) se kterou
tolik šlechtil pan Hajduček. V sortimentu mne zaujaly především DOC, od
Jonese z 96 roku, což je velmi krásná bílá čtyřstovka a INDIGO BLUE též od
Jonese 485z roku 97, u nás zatím nerozšířené. Zajímavé mohou být i
HANAUMA BAY od Hartlineho 383 z roku 97 a z téhož roku od téhož
šlechtitele SCARLET FEVER 336 a SHOWSTAR 412.

Jako začátečník jsem si objednával v polovině 70 let od firmy pana Fishera
z Minnesoty, tato firma stále funguje, je přejmenována na BLOOMING
PRAIRIE GARDENS a zastupuje ji pan J.P. Madson. Stále vydávají velkolepý
barevný katalog který dovede nalákat ke koupi i zkušené pěstitele. V letošním
roce mají v nabídce hodně novinek, což mne i překvapuje, polovina z nich jsou
miniatury pana Selingera, z dřívějšíka od něj známe WHISCERS a pan Madson
zde má několik novinek z křížení z VIOLETTY. Jsem si vědom, že jsem dlužen
čtenářům GLADIRISU uvádění novinek a podrobné informace o litevských a
ruských šlechtitelích. Dobré kontakty i materiál má pan Koníček a tímto ho
prosím, kdyby mohl poskytnout podrobnější informace a popisy do redakce.
A nyní nahlédneme do zahraničních katalogů, novinek je opravdu hodně a tak
předem upozorňuji, že budu stručný.

SUMMERVILLE'S GLADIOLUS WORLD-WIDE 99“

ALMOST HEAVEN 444 Labrum

M

Je to jeden z nejnádhernějších mečíků, se kterým jsme se setkali. Váhali jsme

s jeho uvedením do obchodu pro jeho tendenci deficitu chlorofylu. Květ má krásné růžové stínování, perfektní zřasení a produkuje až 26 puků.

BOBBIE ANNE 460 Labrum LM
Pojmenován po šlechtitelově manželce, svítivě růžový s 24 puky, krásný k řezu.

CALISTA 373 Bates M
Velmi krásný svítivě levandulový s tmavými okraji a malou krémovou kaňkou na vnitřních lupenech. Vznešeně zkadeřený, voskový s 8 květy otevřenými a 23 puky. Má dobrou consistenci pro řez a může být prodejním favoritem a populární u zákazníků. Dobře roste.

CHEERFUL 425 Labrum M
Velmi zářivě svítivý zkadeřený oranžový se ostrým krémovým jazykem v hrdle. Kvete pravidelně a dělá nejlepší komerční klasy. Otevírá 8 květů z 24 puků. Skutečně vzrušující introdukce.

CREME 210 Labrum E
Extremně statný a krásně zkadeřený krémový. Dlouhý klas této absolutně ultimativní krásky má 22 až 25 puků a 8 i více současně rozevřených květů. Květy mají dokonalou substanci a jsou výborně uspořádány v exhibiční klas. Výborná produkce brutu.

EGRET 410 Schmits M
Podivuhodný, či doslova zázračný krásně zkadeřený s výbornou substancí otevírá 9 a více květů z 21-25 pukového klasu. Zkadeření podle fotografie na zadní straně katalogu je skutečně honosné. Dobře se pěstuje, dělá dobré tvrdé hlízy a mnoho krásného dobře klíčícího brutu. (nejdražší z letošní nabídky)

EXCLAMATION 445 Bates M
Velmi ostře středně růžová barva květu s ohraničenou rudou skvrnou a malým bílým rozhraním a bílým jazyčkem. Jemně zkadeřený s 9 otevřenými z 27 puků, ihned se otevírá do kvalitní stavby na exhibičním klasu. Podle fotografie v katalogu se dá usuzovat o velmi krásné a vynikající novince jež může zasáhnout do pořadí vítězů výstav. Barvy jsou sladěny do harmonického celku. Má statný vzrůst, krásné hlízy a velké bruty. Exclamation je „VÝKRÍK“

JULIANNA 465 Lull M
Krásná růžově levandulová s nápadným bílým středem. Klasické zkadeření a krásná substance květu dělá z klasů opravdu to nejkrásnější co můžete spatřit. Otevírá 8 květů z 25 puků do nejlepšího uspořádání. Dělá nadbytek brutu který dobře klíčí a dorůstá do dobré velikosti hlíz.

MARJ.S. 441 Sprinkle M
Toto je jeden z velmi krásných semenáčů který byl poctěn tím, že nese pojmenování po šlechtitelově milované ženě. Je to semenáč z ANNA LEORAH s podobnými vlohami a otevírá 9 květů z 25-27 puků na dlouhém rovném klasu. Barva je růžová s velkým čistě bílým hrdlem. Okraje květu jsou výraznější, s růžovou pikotáží. Excelentní, přínosná novinka.

MILLENNIUM 401 Klutey M
Velmi fantasticky zkadeřená bílá se zajímavou velkou středně růžovou skvrnou. Skvrna je dvojitá, opravdu u mečíků něco nového a nevidaného. Klas má 25 puků a otevírá se společně 8-9 květů na vysokém klasu. Je to rarita pro mečíkové showmeny a distributory, kteří chtějí zbohatnout. Habit tohoto mečíku je nadstandartní a můžeme mluvit o superlativech.

MIRROR IMAGE 470 Labrum M
Svítivě krémově levandulový s krásným kadeřením a na slunci s efektem odrazení paprsků. Je toho samého křížení jako výstavní kreace NORMA J. (*Silver Moon x Tribute*) Otevírá 8 velmi ploše tvarovaných květů v dobré souhře po celém soukvětí, celkem s 25 puky. Perfektní mečík pro floristy, aranžery a má všechny předpoklady vítězit na výstavách.

NOLA 268 Labrum E
Je až neuvěřitelné, že byl vyšlechtěn tak krásný mečík pro milovníky miniaturní. Skutečně vznešený s vrcholně dokonalým umístěním 8 otevřených květů v klase. Květy jsou lahůdkou se sametově svítivou až černě růžově červenou barvou. Jednotlivé květy mají dobrou substanci a dvojitě ohnuté petály. Tyčinky bílé a velmi jemná bílá linka uprostřed spodního květního lístku.

PHENOM 545 Labrum M
Semenáč ze dvou současných krásek, (*Almost Heaven x Pink Lady*) dokáže otevřít až 10 květů současně na exhibičním klasu s 25-27 puky. Barva je v ostré kombinaci pinkové a bílé. Produkuje krásné čisté hlízy a pěkný klíčivý brut.

PINK DIAMOND 445 Bates M
Svítivá růžová barva tohoto květu vás doslova omráčí. Květ má velký svítivě bílý střed. Otevírá devět klasických květů na klasu s 25 puky. Samostatné květy vždy vyniknou a jsou dobře viditelné mezi jinými. Tato novinka má plno pěstitelských předností.

REPLICA 213 Bates M
Velmi podobná své sestře vloni uvedené OCEAN BREEZE. Má však nějaké rozdíly ve stínech žluté barvy. Otevírá 8 z 23-25 precizních mini květů ve

výborném uspořádání, jemné zkadeření a dobrá substance. Produkuje dobré hlízy a hojnost brutu.

SHOWOFF 435 Hartline

M

Nádherný exhibiční typ, který otevírá 9 nádherných květů s výborným pravidelným uspořádáním na vysokém klasu s 25 puky celkem. Barva je lahodná oku, středně lososová s krémovým středem. Zkadeření je hrubé a hluboké, žlutavě krémové odstíny do středu květu jsou zajímavé. Je to určitě nastávající šampion výstav v novém zkadeřeném stylu, který se těžce na výstavním stole prosazuje.

STAR POWER 533 Bates

M

Je to gigantický PARADE. Jsou zde určité difference v barvě, je lososově svítivá s malým krémově a žlutě vybarveným středem. Velikost však překračuje, je to 5 a půl. Zkadeření je zdokonalenější, je to doslova „propagator“ rozplozovač! Otevírá 8-10 květů, což je na tuto velikost květu unikátní, a má 27 puků celkem. Výška též nad normu, 170cm a více. V překladu „Síla hvězd, nebo Hvězdná moc“ škoda, že se pan Bates nedočkal uvedení tohoto mečíku, kterým zahanbuje všechny současné šlechtitele.

PEETERS ENTERPRISES 1999:

ALLOSIUS 256 Croteau (Amy Beth x Dave's Memory) EM

Je to atraktivní tmavě krvavě červený s tmavým středem. Květy jsou voskové a mají dobrou substanci. Otevírá 7-9 květů na klasu s 24 puky. Velmi krásný. Produkuje velký brut a rychle se množí. Snáší dobře chlazení před výstavou.

BEAUTIFUL ANGEL 441 Peeters (Paparicio Ziedas x Dream Dust) E

Svítivě andělsky růžový s bílým středem a krásnými petály, při rozkvétání jsou čerstvě rozevřené květy uvnitř s odstínem do pastelově krémově žluté. Otevírá 8-9 květů z klasu s 24 puky. Výborná stavba klasu, „pohledné uspořádání“. Velmi rovný, zdravý a množivý, Tento velmi raný květ je vhodný pro exhibice i aranžování.

BEAUTY BRIDE 401 Peeters (Immaculate x Antique Rose) EM

Je čistě bílý, skutečně krásný s tečkami růžové barvy v hrdle a růžově purpurovým brush markem. Otevírá 8 květů, zkadeřených a dobře pravidelně umístěných. Dobře se pěstuje a množí. Měli by jste jej pěstovat pro jeho dobré kvality pro výstavy i komerční množení.

BRONZE TIGER 397 Sander (Stormy Moon x unknown) E

Senzační novinka. Jemně zkadeřený středně tmavě hnědý se žlutým středem.

petály jsou linkované červeně „zebra typ“ Klas má 15-16 puků, 6-7 otevírá. Je rovný, zdravý a množivý. Odstín hnědé je velmi pěkný a neobvyklý.

CORAL BUTTERFLY 433 Peeters (Dr.Magie x Dream Dust) VE

horký červený korálový se svítivými petály s punčově červenými kaňkami. Květy si můžeme splést s tropickým motýlem. Otevírá 10 květů, jemně zřasených na klasu s 24 puky. Velmi zdravý a množivý. Dobrý attachment, tj. uspořádání a pohled na květ ze předu, neboli souměrnost a je vidět do všech hrdel rozevřených květů. Dobře se pěstuje a je vyjimečně raný. Omezené množství na skladě. Nejdražší novinka této firmy.

DYNAMIC 265 Frederick (Ambrosia x Black Lash) M

Svítivý růžově červený s krémovým žlutým středem. 10 květů otevírá! z 20 puků. Pěkné zřasení, střední substance a zdravý vzhled. Získal již mnoho ocenění jako semenáč. Výborný pro exhibice, též má dobrou komerční kvalitu.

EARLY DISPLAY 342 Peeters (Dream Dust x May Snow) VE

Svítivě růžový, vytváří elegantní soukvětí, vhodná komerční odrůda. Je velmi zdravý. Je to jeden z nejranějších mečíků, kdy začínáme řezat klasy pro trh.

FASHION ROMANCE 462 Peeters (Immaculate x Antique Rose) EM

Je růžový s levandulovým přelivem, můžeme říci lila, zajímavá je pěkná pikotáž bílou barvou. Uvnitř jsou petály tmavější. Květy jsou dobře rozevřené, v počtu 8 na klase s 24 puky. Uspořádání květů v soukvětí je perfektní. Jemné a rovné klasy, s tmavou zelení na listech. Zdravě množí, dobře se pěstuje. Předpokládáme, že bude velmi žádaný pro svou zářivou barvu k prodeji na řez. Též dobrý pro vystavování.

HIGH HOPES 254 Frederick (La Petite x Black Lash) LM

Neuvěřitelný, pulzující oranžově červený. Na dvou vnitřních petálech jsou uvnitř hebké svítivé okraje. Čistá barva, 26 puků, 7-8 otevírá, kvalitní uspořádání květů. Mnoho ocenění jako semenáč. Výborný pro exhibice.

RED WAVE 454 Sander (Cavalcade x unknown) M

Středně šarlatově červený, se světlou až nevýraznou bílou v popředí. Ohnivých rozevřených červených květů je 8-9, jsou voskové a velmi zkadeřené. Zdravě roste a dobře množí. Žádaný k řezu, komerční pro svou zářivou červenou barvu.

WHITE DARLING 400 Peeters (Anna Leorah x Clarence's Choice) M

Tento krásný bílý mečík je favoritem pro květináře a obchodní prodejce. Klasy jsou nádherné, souměrně rozevřené. Čistě bílý s růžovými tyčinkami. Otevírá 8-10 květů z 24 puků. Květy jsou jemně zkadeřené, dobře rozevřené, střední

substance, nejsou těžké. Velmi jemné dlouhé listy jsou zdravé. Dělá krásné velké hlízy. Určitě nadchne mnoho nových pěstitelů, což se rozumí samo sebou.

Pleasant Valley Glads & Dahlias 1999:

CINNAMON BABY 464 W.J.Owen 77 dní

Skořicově růžový s červenou skvrnou a krásnými prodlouženými petály. Toto vybarvení je velmi milé. Otevírá 7 květů na dlouhém klasu. Získal ocenění za aranžmá v košíku a jako 3 klasy. Aranžéři jej milují pro jeho barvu a je výborný k řezu.

CUTIE PIE 214 Hartline

Pěkná zkadeřená světle žlutá mini, zelenkavá při rozevírání poupat. Otevírá 6 květů na rovném klase. Je to dekorativní mini pro aranžování. Více údajů neudáno.

PEPPERMINT CANE 263 Martin 75 dní

Rozkošný, růžový s tmavými růžovými linkami vyznařujícími ze středu. Otevírá 8 květů ve formálním seskupení, je to mečík pro výstavy, protože má krásnou stavbu květů a též je vhodný pro řez.

SNOW CONE 310 Madeson 80 dní

Krásně zkadeřený krémově bílý otevírá 9 květů. Jeden z nejhezčích krémových, Výborný k řezu i má šance získávat ceny na výstavách.

LAVANDER QUEEN 474 Hartline 80 dní

Krásně zkadeřený středně levandulový, více jasná barva do středu květu. Otevírá 9 květů, ve formálním seskupení, Bude to jeden z nejlepších řezových levandulových.

SMOKESTACK 497 Everson 75 dní

Velmi zajímavá kombinace, kouřově červená se skvrnou, která je tmavě červená, bílé hrdlo. Otevírá 8 krásně zkadeřených květů v dobrém seskupení na dlouhém, rovném klase. Získal ocenění pro tři klasy. Velmi dobře roste, má tmavě zelený habit, klasy se dobře řezou.

ROSEBUD 166 Martin 75 dní

ROSEBUD připomíná miláčka s drobnými poupaty malých květů. Je to velká rarita v nejdrobnějších tmavě růžových, otevírá mnoho poupat, květy jsou velmi pěkně uspořádány. Může být upravován pro výstavnictví.

Blooming Prairie Gardens 99“ :

BELOVED 316 Madson VE	CANARY 214 Selinger EM
BON VOYAGE 463 Shepeck LM	CHEERFULNESS 201 Selinger VE
EDITH 565 Madson ML	CUPIDO 213 Selinger E
EVENTIDE 484 Fischer EM	FAITHFULL 243 Selinger EM
GREAT GIFT 487 Fischer M	FLAMINGO 153 Selinger E
NEW CENTURY 378 Madson M	FLASH FIRE 154 Selinger EM
SAVANNA 443 Madson ML	GEMINI 247 Selinger EM
TALL DARK BLUE 586 Fischer E	KRISTIN KAY 237 Schalow E

Tato firma nabízí mimo jiné: REPARTEE 301 (Baerman 1951), BLACK SWAN 458 (Fischer 1996), LADY DI 476 (Frazee 1995), CHOCHOLATE RIPPLE 499 (Frazee 1978), dále orchideové gladioly, křížence z G.tristis, orientální hybridy lilií, L.A. hybridy (RODEO, ROYAL DELIGHT, ROYAL DREAM, ROYAL HIGHNESS, ROYAL PERFUME. V ceně 1 cibule za 3 \$. Při větším množství odpovídající sleva * za 30 cibulí 63 \$. Hybridy asijských lilií, postřiky a chemikálie, například BONIDE, granule se systémem účinkem proti mšicím a třásněncům, obsahuje Di-Syston, cena za 1 librové balení 6.99 \$, nebo BONIDE prášek na hlízy mečíků, v kombinaci insekticid a fungicid. Složení Methoxychlor a Thiram, cena za 1 librové balení 11.49 \$.

Šlechtitelská dokumentace.

Ing .Igor Adamovič:

Tento článek není třeba pokládat za informaci, jak si vede záznamy Adamovič, (škoda, nemohu vám poručit či přikázat, aby jste jej považovali za závaznou normu, což by bylo nejlepší), ale za směrnici, jaké záznamy si musí vést šlechtitel, když chce, aby jej uznal současný i budoucí mečíkářský svět. A.) Při jednotlivých kříženích v létě (1999) si uděláme okamžitě záznamy o použitých rodičích, každé křížení, (dále jen kombinace). Dostaneme pořadové číslo, lomené 99. Koncem sezony si napíšeme definitivní čistopis: **Seznam křížení 1999** s kombinacemi, která dala semínko, (dále jen seznam). Každý řádek seznamu bude tvořen jen pořadovým číslem kombinace, např: 1/99 a jmény rodičů. (jako první musí být bezpodmínečně jméno mateřské!) zatím nemáme žádné jiné údaje. Zralé tobolky uskladníme na zimu v nějaké krabičce či sáčku. Stačí označit pořadovým číslem kombinace, (např. 1/99, 2/99, atd.) Pro tento systém značení jsem si vzal vzor

již v roce 1970 od nejlepších amerických šlechtitelů, jako nejserioznější a nejlogičtější.

B.) V r.2000 semínka vysadíme, z každé kombinace zvlášť. Uděláme si plánek a na něm kombinace vyznačené jejich čísly (1/99, ..) Nyní již můžeme do seznamu něco zapsat, např. počet vysazených semen, či počet vzešlých semenáčků. Když podle plánu po sezoně vybereme jednoleté hlízky, můžeme si zapsat počet vybraných hlíz. (s kvetoucími rostlinami prvním rokem nepočítáme).

C.) Až na jaře 2001 si připravíme dokumentační záznamník, (dále jen kniha) podle seznamu, kde každá strana bude tvořit jakýsi "křestní list" semenáčka. Knihu stačí zvenku trvale označit fixkou „1999“. Do knihy na první stranu nalepíme seznam z A.), který se nyní stane pevnou, trvalou součástí knihy. Když začnou kvést semenáče, přidělíme každému jednu stranu knihy, též trvale. A nyní, co všechno tam bude?

- 1) Číslo semenáčka (ve středu vrchního řádku). Je potřebné, aby toto číslo se skládalo ze tří částí, údajů. Dva z předešlého záznamu, tedy číslo kombinace a lomení rokem, a za pomlčkou číslo, či jde o první, třetí, nebo 10tý semenáček z dané kombinace, např. 3/99-1;
  - 2) rodičovství (mateřská, potom otcovská odrůda);
  - 3) rezervujeme si volný řádek, kde si několik roků budeme značit počty a velikosti hlíz při sázení, abychom v létě věděli, z jak velké hlízy květ pochází, (vždy sázet od největší po nejmenší);
  - 4) číslo řádku a datum sázení;
  - 5) datum rozkvětu a počet dní od sázení po rozkvět, (začneme vpisovat až v roce 2002, až budeme mít velkou hlízu). Zde většinou nejde přesně o den otevření prvního květu, ale o den, kdy květ hodnotíme, popisujeme, tedy přibližně o den, kdy bude otevřený maximální počet svěžích květů;
  - 6) celkový počet puků na klasu;
  - 7) maximální počet současně otevřených svěžích květů;
  - 8) maximální počet puků, ukazujících barvu;
  - 9) maximální rozměr květu (spodního otevřeného);
  - 10) kvalita plochy okvětních lístků, intenzita zřasení;
  - 11) kvalita struktury okv. lístků, intenzita voskovosti;
  - 12) celková výška rostliny (změříme před odřezáním klasu)
  - 13) délka klasu od spodu 1. květu až po špičku;
  - 14) kvalita stonku, zvláště náchylnost na křivení;
  - 15) tvary květu, případně i tyčinek a blizny, plnokvětost, stavba klasu;
  - 16) barva květu, celková a potom podle potřeby popíšeme jednotlivě jazyk, skvrna a ostatní okvětní lístky, hrdlo květu, event. i barvu pylových tyčinek.
- (Při svých šlechtitelských počátcích jsem sledoval i barvu a tvary pylových zrníček mikroskopem, který ještě stále mám doma. Po zjištění jen nepatrných rozdílů jsem to zavrhl jako neefektivní);

- 17) voňavost květu, typ vůně-více roků po sobě, i jména lidí, kteří vůni cítili. Rozlišuji 4 typy vůně; acidantera, růže, ovocné plody (citrus, broskev..), květy ovocných stromů a jiné.
- 18) barva dospělé hlízy, (těla hlízy pod šupinami) i brutů, (doplňuje se v zimě pro případ příměsí);
- 19) množivost, počet hlíz z jedné zasazené, průměrný počet brutů od velké hlízy, velikost brutu. Zvláště zapisuji velikostní přírůstky z brutu a procento narostlých hlíz z počtu vysazených brutů.
- 20) zdravotní odolnost;
- 21) závěrečná celková klasifikace – pěstovat, vyřadit, opakovat...

Na volné místo se dodatečně může zaznačit cokoliv jiného, například barevnou fixkou datum, nebo jen rok, kdy se podařila první dobrá fotografie. Když semenáček pojmenujeme, do prvního řádku na levou stranu napíšeme jeho klasifikační trojčíslí a jméno. Po vysledování ranosti i její zkratku. Nakonec doplníme rok uvedení na trh, resp. i registrace v NAGC.

Další doporučení: Když zjistím kvetoucí semenáček, nejdříve ho musím podle plánu sázení identifikovat (při prvním kvetení jen číslo kombinace) Mezi puky si vložím ID papírek s číslem. Potom přinesu měřicí paličku s označenými decimetry, změřím celkovou výšku rostliny, dopíši ji na (ID) papírek a zas ho těsně zastrčím mezi puky. Až potom odřežu klas a přenesu jej do nádoby, buď pro dokvetení, nebo pro testování či fotografování. Potřeba vedení takovýchto důkladných záznamů je pro slovenské i české mečíkáře, šlechtitele notoricky známá už 25 let, protože jsem členy Gladiol-Clubu a Gladiolus-Iris školil v časopisech a knihách. Většina těchto údajů je uvedena v knize GLADIOLY-MEČÍKY, v kapitole o šlechtění na stranách 66, až 70, záleží však jen na nich, či dobré rady přijmou, či ne. Pokud vím, tento systém použili pan Roman, Repčík, částečně Kovařík a někteří čeští šlechtitelé.

Názory a podněty: (Petr Mímránek)

Článek Ing Adamoviče v jeho posledním „Svete Gladiol“ č 1/99 mne velmi zaujal, dovoluji si jej otisknout s odvoláním na zpravodaj, ve kterém mě Igor dovolil otisknout všechny jeho aktuální články, o kterých předpokládám, že jsou přínosem a poučením. Je pravda, že šlechtitelé jsou již dříve seznámeni se systémem značení a sledováním semenáčků, ale protože je v naší organizaci několik nových členů, o kterých předpokládáme, že budou možná pokračovat v šlechtitelské práci a navazovat na to, co již bylo mravenčí prací šlechtitelů na mečících vylepšeno. A naštěstí je stále co zdokonalovat, od zdravotního stavu až po vylepšení habitu a barevnosti. A nebo jen si křížit pro radost. Vždy to chce však velkou pečlivost, odpovědnost a důkladnost, a samozřejmě šťastnou ruku, na to návod nemáme. Myslím, že kdo se

bude radami Igora řídit, určitě bude mít v záznamech pořádek. Já jsem se snažil tuto dokumentační práci co nejvíce zjednodušit a současně mít v záznamech přehlednost, za prioritu považuji přesné zápisy o rodičovství. Číselné značení lze zjednodušit, zaměnit například za písmena, musí však toto značení přesně identifikovat semenáč. Dovolím si nyní krátce Vás seznámit se svým systémem, který je dost odlišný od Igorového .

Jak jsem se již zmínil, základem kombinování a křížení mečíků musí být přehledný záznam o rodičovství semenáčů. K tomuto účelu vedu knihu rodičovství mečíků, (je formátu A3, linkovaná s tvrdými deskami) již od roku 1974, kdy jsem vstoupil do slovenského GLADIOL CLUBU a v téže roce jsem poprvé vystavoval na výstavě v Olomouci, získal první stříbrnou medaili za JESTER z rukou přítele Pítra a vstoupil jsem též do zájmového odboru pěstitelů mečíků při OV Nový Jičín. Mečíky jsem však pěstoval mnohem dříve, od školních let. O první hybridizaci mečíků jsem se dozvěděl od pana Joži Mikulce v Ostrožské Nové Vsi, což bylo přibližně v letech mých studií 1967-69. Joža, který stále pravidelně jezdí na výroční schůze jako můj velmi dobrý kamarád z moravského Slovácka mě tehdy zaučoval do tajů křížení, ukazoval své semenáče, od kterých měl vždy přesné zápisky rodičovství. Baví se touto nádhernou zálibou dodnes, netouží být světovým šlechtitelem, vidím však, že je šťastný, když o svých semenáčích zaujatě vypráví.

Nedělám zásadně plánek výsadby. Je to do jisté míry riskantní, kdyby mě někdo vytahal jmenovky, budu mít problém, ale zatím se to nestalo. Jmenovky mám z umělé hmoty velikosti 2 x 30cm. Název napsán syntetickou černou barvou a doplňuji jej někdy obyčejnou tužkou. Při výsadbě pro jistotu jmenovky zatloukám pevně do země kladívkem, aby se nedaly jen tak vytrhnout a trčely maximálně 1cm ze země. Jmenovkami mám označeny odrůdy i semenáče, semínka mají jmenovky menší, které druhým rokem zaměňuji za velké. Identifikace semenáče v porostu je pak velmi rychlá, okamžitě vím o co jde, nemusím hledat zdoluhavě v plánu a pak v rodičovské knize, protože na štítku, který si podle potřeby mírně odhmu je i rodičovská kombinace. Při křížení uvazuji za květ jmenovku s pořadovým číslem a současně si do polního sešitu zapisuji (ne na jmenovku) kombinaci. Toto mnoho šlechtitelů nedělá, zapisují pouze do sešitu pořadí květu od spodu, čím byl opylen a teprve až při sklizni semen popisují sáčky, myslí si, že je to jednodušší, ale já zase při sklizni klasů se semeny již nic nezapisuji, jen dám klasy se semeníky dozrát do pokoje do velkých skleněných váz. K semínkům se tak dostávám až když je čas, mezi vánoci, nebo i později. Když přijde čas na čištění semen, беру jednotlivé klasy z váz a odlomím vyzráté semeníky na papír, očistěné semínka dám do malých sáčků, které označím kombinací, ze které vznikly. Kombinaci rychle určím ze zápisu v polním sešitě. Je to rychlé a jednoduché. Až všechny semena jsou v sáčcích, sáčky seřadím a vypisuji knihu rodičovství, kde současně jednotlivým kombinacím přidělím definitivní základní značení semenáče, AAA

až ZZZ. Toto značení zůstává určité kombinaci, tedy semínkům a později dopěstovaným hlízkám z jednoho, nebo i více semeníků po celou dobu jejího testování, od výsevu semen až po vyrazení z testu, kdy jdou hlízy nevybraných semenáčů do směsi. Přesvědčil jsem se o tom, že odkřídlování mečíkových semen urychlí jejich klíčení, ale toto nemohu provádět, protože mám silnou alergii na olej a vosk na mečíkových semenech, což mne stálo před více lety pobyt v nemocnici. Proto semena z tobolek odstraňuji velmi opatrně a dávám pozor, aby vosk ze semen se mě nedostal do očí.

Snažil jsem se veškerou dokumentaci co nejvíce přenést do období, (zimy), kdy je přece jen mnohem více času na pečlivé záznamy. Samozřejmě to však není úplně možné, mečíky kvetou v létě. Knihu rodičovství nenosím do zahrady, každý rok v ní pokračuji a doplňuji zápisy. Je to též velmi účelné, když potřebujete určit prarodiče a nahlízet do předešlých pokolení. Vše je v jedné knize a rychle si vyhledáte rodokmen. Polní sešit je pracovní, nejlépe se na to hodí formát A4, linkovaný, zase s tvrdými deskami, nejlépe v plastickém obalu. V něm je vepsán každoročně nový seznam novinek z USA, nových českých odrůd, semenáčů jiných šlechtitelů a seznam vlastních novošlechtěnců včetně záznamu o křížení s pořadovými čísly, která budou při třídění semen změněna a znovu seřazena, jak jsem již vysvětlil. Slouží pro veškeré zápisy za vegetace toho roku okolo mečíků, ne jen semenáčů.

Tedy žádný semenáč nemá zatím vlastní stránku, což se bude zdát mnoha šlechtitelům záhadné, nebo dokonce velmi lajdácké, což je však omyl. Též prvním rokem nedělám o vybraném semenáči složité zápisy, nic neměřím. Určím jen kod NAGC a zapíši poznámku o prvním dojmu. Každý nově vyselektovaný semenáč však dostane k základnímu značení doplňkové pořadové číslo nebo i písmeno (např. ASB-3), je označen plastickou uzavírací visačkou s tímto označením, s touto visačkou separátně sklizen a na další rok vysazen na záhonek nových semenáčů, kde teprve v dalším roce dělám měření a záznamy, rannost, výška rostliny, soukvetí, počty puků a nakvetlých poupat. Za velmi důležité považuji údaje o barvě dospělé hlízy a sleduji počet brutu, který prvním rokem kolísá od jednoho brutíku až po 80 i vyjimečně více, zapisuji si i markantní rozdíly ve velikosti brutu, jestli má slupku jednoduchou či dvojitou a zdali hodně praská, (což se samozřejmě dělá při čištění hlízy v zimě). Barva hlízy se vám může hodit pro identifikaci při náhodné záměně či příměsi, zápisy o brutu jsou pouze informativní, protože rozhodující je množivost, která se ukáže v následujících letech sama a je ovlivněna mnoha dalšími okolnostmi, (nejen množivostí brutu, který semenáč pravidelně produkuje, ale i půdními podmínkami k množení, což je mnohdy rozhodující, takže nejen počítání brutíků).

Semenáče zásadně nepopisuji při prvním kvetení, protože v každém případě je zde velký rozdíl především v počtu puků v porovnání s následujícími lety. Též nemusí být nejlepší počasí, či časově nestihnete prvokvetoucí semenáč vidět v ideálním nákvětu. První rok může mít semenáč 28 puků a v následných letech

jen 22-23 a již více nedosáhne, nebo jej vyselektujeme z malé hlízy, která má sílu vytvořit méně než dvacet puků a v budoucnu dosahuje ze silné hlízy nad dvacet. Při selekci se řídím především vlastním vkusem, sleduji vyrůstání klasu, jeho pevnost a rovnost, uspořádání poupat ještě několik dní před rozkvetem. Pak samozřejmě barvu a tvar květu, i když barva a její unikátnost může být mnohdy zavádějící vlastností, na kterou se díváme poprvé s nadhledem. Je pravda, že čistota barvy je mnohdy tou nejdůležitější vlastností při prvním posouzení květu mečíku. Snažím se však v sobě potlačit první dojem z barvy. Je nutné procházet porost s vyrůstajícími klasy mnohem dříve než rozkvetou. Tomuto se v prvním roce, než semenáč vyberu věnuji ze všeho nejvíce. Zapisování je velmi náročné na čas, kterého se nedostává, to raději udělám o nějaké nové kombinace navíc. Při selektování až při plném rozkvetu můžeme mnohé při nezajímavé barvě přehlédnout což by se ale zkušenému šlechtiteli nemělo stát.

Znal jsem pěstitele, který bral brut od prvohlízy již prvním rokem, kdy ještě vlastně nekvetly. Toto je pro mne naprosto nereálná práce, protože vysévám některé roky 20 i 30 tisíc semen. Důležité je však hned prvním rokem brut vyselektovaných semenáčů co nejpečlivěji namnožit, protože dalším rokem může prvohlíza přestat brutovat a semenáč je ztracen. Mě tak mnoho semenáčů zaniklo, protože nemám dobré podmínky pro pěstování brutu, řekněmu tomu rozjetí nové odrůdy. Za semenáče, které jsem pojmenoval a rozmnožil, děkuji J.Kovaříkovi a I. Šaranovi protože mají mnohem lepší půdní podmínky pro rozmnožení. Proč jsem zatím uvedl tak málo semenáčů? Jsem na své vypěstky velmi přísný, očekávám výstavní parametry a ty není jen tak snadné docílit. Též je velmi potřebné vybírat ke křížení rostliny, jež mají dobré předpoklady pro dobré potomstvo a tyto zkušenosti se získávají jen dlouholetou neúnavnou prací a ne jen křížením všeho, co nám přijde pod ruku. Důsledný výběr rodičů je velmi důležitý, ne jen kvantita kombinací. Zde chci poukázat na práci Ivana Šarana, který v současnosti dosáhl vynikajících úspěchů, jeho bílý FIGARO, červený REQUIEM, růžový GLADIRIS a asi nekrásnější česká odrůda DELILAH, lososově růžová byla uvedena letos. Vše toto podtrhuje skutečnost, že tyto nové odrůdy jsou rozmnoženy v tisících hlíz, a k popisu a evidenci semenáčů Ivan používá ještě mnohem jednodušší systém než já. Rozhodující je semenáč rychle rozmnožit a udělat první vyřazovací selekce na počet puků a základní vady. Počty puků, počty rozkvetlých květů a květů ukazujících barvu s definitivní konečností pro uvádění odrůdy zapisujeme zásadně až v době, kdy nám kvete již více hlíz, (několik desítek), když tyto kvetou rovnoměrně, mají zdravý habit a je zřejmé, že budou konstantní i po další léta po introdukci. Tedy zde přichází na řadu další kniha, třetí, kde odrůdu pečlivě popíšeme až po jejím rozmnožení, 3-5 let po vyselektování, přidělíme jméno až při introdukci. V této knize tedy jsou zápisy o uvedených odrůdách a zde má konečně každá odrůda svou stránku vyplněnou rok před introdukcí. Zápisy z prvních dvou let mohou být jen zajímavostí, podívat se jak a kolika puky poprvé vybraný semenáč kvetl.

Velmi mnoho problémů může nastat, když si pojmenováváme své semenáče předem, několik let před uvedením. Často se stalo, že někdo druhý uvede svou novinku se stejným jménem dříve, než vy. Nastane dohadování, mnohdy nenávidí, že ten druhý jméno vámi vymyšlené ukradl, nebo okopíroval. Proto veďte své semenáče stále pod značkami a přidělte jméno až při introdukci. Za naprosto nevhodné považuji prodávat předintrodukce. Je to jistě lákavé pro kupujícího i prodejce, za solidní však považuji výměnu dobrých semenáčů před introdukcí mezi šlechtiteli a ne prodej nerozmnožených semenáčů. Výměna semenáčů pro účel použití ke křížení může být pro takto dohodnuté šlechtitele velmi zajímavá.

Pokud máte fotoaparát, je velmi dobré si dělat fotodokumentaci semenáčů. Záznam videa není dokonalý, ale lze jej akceptovat. V současné době je již možné ve specializovaných službách podniku Fotografia obraz diapositivu na skeneru převést na disketu, kterou si můžeme kdykoliv prohlížet na obrazovce počítače, též veškerou agendu, kterou děláme do polního zápisníku můžeme převádět na počítačový záznam. Dnešní technika jde tak daleko, že si můžeme zápisky provádět mnoha elektronickými způsoby přímo na poli. Též digitalizace fotografování je velmi vhodná pro dokumentaci, není to již hudba budoucnosti, ale současnost.

Virózní gladioly - co s nimi?

Ing. Vojtěch Chmelík

Pozorně jsem si přečetl příspěvek pana Rýpara v Zpravodaji Gladiris č.105. S velkou většinou souhlasím. Mimo jiné je tam tvrzení, že u velké většiny mečíků se nachází viróza (mimo sterilně pěstovaných), takže prakticky bezvirozní mečíky je obtížné pěstovat. Máme podle něj pěstovat takové mečíky, které mají genetické dispozice, které potlačují venkovní projevy viróz.

Avšak nikde jsem se nestřetl s vysvětlením toho jevu, že pokud se u hlízy některého mečíku projeví znaky virózy, že tyto budou trvalé i v následném potomstvu. Existuje nějaká hranice, při které intenzita napadení (nebo počet virových částic) způsobí, že se projeví viditelné znaky virózy? A co potom s potomstvem hlíz a brutů? Že v určitém stadiu intenzity či rozmnožení virů se choroba projeví?

Něco bych chtěl napsat o mém pěstování mečíků, při kterém se snažím virózy mečíků minimalizovat. První americké mečíky jsem koupil v roce 1977. V roce 1978 jsem vstoupil do bratislavského Gladiol Clubu. Výstava mečíků v tomto roce mne tak učarovala, že jsem si půjčil všechny dostupné čísla „Svet gladiol“ co byly vydány od založení organizace a udělal si fotokopie, články jsem pečlivě studoval. V jednom z příspěvků Ing Adamovič popisoval metodu „ozdravování virózních mečíků holandskou metodou“.

Každoročně jsem nakupoval nové mečíky. Samozřejmě mě velmi mrzelo, když některé mečíky měly špatný zdravotní stav, hlavně když se vyskytly projevy viróz v květech. První ozdravování jsem prováděl na odrůdách ORANGE CRUSH a OHNIVÁ ČIPKA. Bylo to začátkem osmdesátých let. Odrůdu ORANGE CRUSH se mě podařilo ozdravit ihned a to až do stavu, kdy projevy viróz ustaly. Avšak ozdravení OHNIVÉ ČIPKY probíhalo divným způsobem: květy byly první rok nádherné, avšak v roce následujícím všechny hlízy byly znovu virózní.

Později jsem četl další příspěvek Ing. Adamoviče, že podle informací zahraničního zdroje mohou se ve sklizeném brutu vyskytnout i bruty zdravé, tyto je potřebné při vegetaci vyhledat, vyselektovat a z těchto zdravých namnožit bezvirózní odrůdu a takto ji vlastně ozdravit. Zaměřil jsem se i na tento způsob hledání zdravého jedince, kterého bych si dále rozmnožil.

V roce 1979 jsem v předintrodukcii obdržel cv. ANNA v množství 1 hlíza. U květu se projevil totální poškození virózou. V dalších letech jsem všechny bruty vysazoval a v roce 1984 jsem měl již 130 rostlin této odrůdy. Po rozkvetení všech rostlin jsem marně hledal nějaký zdravý, ale marně. V roce 1985 jsem podrobil cca 50 brutů tepelnému ozdravení holandskou metodou. Vysadil jsem je na poli, kde ještě nebyly nikdy vysazené mečíky, avšak byli zde přemnožení drátovci. Již v tom roce několik květů bylo bez známek virózy. V následujícím roce jsem vysadil vybrané zdravé hlízy a tyto byly 100% zdravé, bez barevných skvrn v květech. Od té doby tuto odrůdu stále pěstuji a nikdy se mě již nevyskytla nějaká nemocná rostlina.

Podobným způsobem jsem ozdravoval odrůdu MORSKÉ RIASY. Tento jsem získal jen v několika brutech. Ozdravený jsem mu jej odevzdal a on jej introdukoval v r. 1989.

Od té doby každoročně ozdravuji tepelnou úpravou různá množství, některé roky až 60 odrůd.

Musím konstatovat, že v posledních letech jsem neměl příznivé výsledky ozdravování a náhodně jsem tohoto roku našel příčinu, omylem jsem ozdravoval při teplotě 42 st. C místo správných 52,5 st. C.

Promiňte mi, že nedisponuji přesnými čísly při dokazování vhodného způsobu ozdravování virózních mečků. Totiž v době, kdy jsem se tímto problémem zabýval, jsem vůbec nepočítal s tím, že to budu někdy publikovat.

Mé poznatky se dají shrnout následovně: tepelnou úpravou brutu se 100% účinek u každého kultivaru nedá předpokládat. U některých to nezabírá vůbec, u některých se projevy v dalších letech vrátí a jen část zůstane ozdravená. Tvrdit, že se projevy viróz již nevrátí, nemohu.

Další pokusy: u odrůdy DOMINICK jsem při rozkvetení vytrhl rostliny ze země, mladé právě se tvořící bruty sklídlil a v množství asi cca 30 ks zasadil další rok. Po dopěstování do květu, byly všechny znovu virózní.

Ještě o jedné zajímavosti chci napsat. V roce 1994 jsem si koupil cv. Dr. ŠTEFAN ADAMOVIČ. Kvetl virózní. Byl zasazený ve skleníčku. Velmi jsem se

podivil, když v roce 1996 ve skleníčku narostl a vykvetl mečík, krásně fialový se žlutými „fúzmí“ bez známek virózy. Do té doby jsem takový mečík nepěstoval. Když jsem ji porovnal s diáčkem z r. 1994, kde jako fotodokumentaci mám uložený snímek odrůdy Dr. Š. A., došel jsem k závěru, musí to být shodná odrůda. K vysvětlení možnosti, že tam vyrostl tento mečík uvádím, že ve skleníčku mám velmi humozní půdu, kterou každoročně využívám. Před dvěma lety jsem tam musel zapomenout nějaký brut tohoto mečíku, který přežil dvě zimy. Vloni v roce 1998 jsem již zasadil bruty, které byly vystaveny podobným podmínkám a v tomto roce bych měl mít výsledky, zdali budou „ozdravené“.

Internet a kosatce

(ing. Zdeněk Krupka)

Jsou tomu již téměř 2 roky co jsem měl možnost poprvé, díky svému příteli na ministerstvu, seznámit s tzv. sítí-Internetem. Postupem doby se stal mým pomocníkem při získávání různých informací, jak pro vlastní pracovní činnost, tak při uspokojování mých koníčků. Pro ty, kdož o Internetu již slyšeli, avšak nemají bližší ponětí co znamená, k čemu slouží, jaké možnosti skýtá, podávám nyní několik základních informací.

Internet a zvláště World Wide Web (v doslovném překladu Celosvětová pavučina)-ve zkratce též Web, lze připodobnit k celosvětové silniční síti s dálnicemi, silnicemi, městy a vesnicemi. Po silnicích a dálnicích cestují data, která sjíždějí z velkoměst, měst a vesnic nejrůznějších typů. S jediným, avšak podstatným rozdílem-neexistují vzdálenosti, neexistují geografické bariéry. Za data necestujete, ony cestují k vám a to rychlostí světla, takže je z tohoto pohledu úplně jedno, v které části Země se nacházejí.

Pro práci s Internetem je zapotřebí o něco více než jen osobní počítač. Nutnou pomůckou je modem a samozřejmě telefonní linka, k níž se modem připojí. Dále je třeba si zakoupit od některého z komerčních poskytovatelů Internetu (providerů) přístup k síti. Nezbytný je rovněž prohlížeč (anglicky Browser)-Microsoft Internet Explorer nebo Netscape Navigator. (Připojení na Internet bývá již většinou součástí nákupu nového počítače). Prohlížeč je program, který je jakoby vašim automobilem, kterým imaginárně cestujete po světovém Internetu. Umí žádat o data ukrytá ve světových internetových městech a vesnicích, umí je přijmout a zobrazit na obrazovku počítače, uložit na disk, či je vytisknout.

Internet však není jen prohlížení sítě World Wide Web. Prohlížeče dovolují práci s elektronickou poštou (e-mailem), tedy příjem i odesílání dopisů, zaslání kopií, postoupení přijaté zprávy dalšímu adresátovi, zaslání libovolných souborů jako příloh aj. Dále stojí za zmínku obsah diskusních skupin, jsou to diskusní fóra, do nichž se zapojují lidé z celého světa, aby si tam navzájem vyměňovali názory a znalosti na různá témata, často zcela banální. Všechny

příspěvky jsou shromažďovány na určité adrese a účastník si je musí aktivně vyhledat sám (nepřijdou mu automaticky). Prohlížeče též umožňují pracovat s multimediálními daty uloženými na Internetu- se zvukem, animacemi a živým videem. Velice aktuálním a rozšířeným se v zahraničí stává telefonování prostřednictvím internetové sítě. Téměř běžnou záležitostí jsou pak nákupy po Internetu (díky široce využívanému systému platebních karet); pro informaci i v České republice již funguje několik tzv. virtuálních knihkupectví a lze předpokládat, že uvedený způsob nákupu a prodeje dosáhne postupně většího a širšího uplatnění.

Pokud se omezíme na základní režim (Web) je práce s prohlížečem jednoduchá. Po kliknutí počítačovou myší na ikonu např. Internet Explorer, která se nalézá na pracovní ploše počítače, naběhne po několika sekundách tzv. domovská stránka (anglicky homepage), která obsahuje texty a obrázky. Jaká stránka se na obrazovce počítače objeví je dáno nastavením příslušné adresy v prohlížeči- Exploreru. Pohybujeme-li se nyní myší po obrazovce počítače můžeme pozorovat změny v tvaru kurzoru, který se občas promění v malou ručičku. Znamená to, že se nacházíme nad grafickým nebo textovým prvkem (bývá to modrý a podtržený text), který označuje tzv. odkaz na další webovou stránku a kliknutím levým tlačítkem myši provedeme její aktivaci. Takto můžeme vyvolávat data-webové stránky donekonečna, neboť Internet je prorostlý milióny těchto odkazů, mříčících z jedné stránky na druhou a také přeskakující z jednoho serveru na druhý- představuje vlastně největší knihovnu informací všeho druhu na světě. Najdeme v něm milióny stran časopisů, knih, firemních a vědeckých informací, obrázky, mapy, ale také animace a zvuky. Kteroukoliv z těchto informací můžeme během několika sekund transportovat na obrazovku svého počítače, pokud ale víme, kde je uložena.

K vyhledávání potřebných informací, pokud neznáme konkrétní internetovskou adresu slouží tzv. vyhledávací stroje. Jsou to vlastně webová místa, která obsahují až milióny webových zdrojů buď již utříděných v hierarchicky řaděném katalogu, nebo mají svou interní databázi těchto zdrojů a umožňují vám v ní hledat. Dá se tedy říci, že pokud znáte adresu na kterékoliv z těchto špičkových vyhledávacích strojů, je vám Internet zcela otevřen a neměl by být velký problém nalézt cokoli, co hledáte. Adresy nejznámějších vyhledávacích strojů jsou: www.yahoo.com asi nejznámější vyhledávač, špičkově utříděný katalog s možností hledání podle klíčových slov

www.altavista.digital.com

enormě rychlý vyhledávač, který má ve své databázi naindexovány desítky miliónů webových stránek (není to tříděný katalog)

www.seznam.cz

kvalitní český vyhledávač (katalog)

To by bylo asi tak na vysvětlenou a nyní se vlastně dostávám k tomu, proč jsem se rozhodl napsat tento článek. Původně jsem nechtěl nikoho unavovat teorií,

chtěl jsem se prostě podělit o informace, které jsem získal prostřednictvím Internetu. Pak jsem si však uvědomil, že trochu nezbytného úvodu do problematiky webové sítě je potřebné, neboť pro řadu čtenářů je Internet zcela novým, ještě nezkoumaným zdrojem informací a k tomu, aby jej bylo možno využívat, je alespoň minimální teoretická znalost potřebná.

Již v dubnovém bulletinu Americké kosatčové společnosti (AIS-American Iris Society) z roku 1997 byla zveřejněna internetová adresa této společnosti: <http://www.isomedia.com/homes/AIS>, (adresu lze uvést i ve zkrácené formě bez předpony: www.isomedia.com/homes/AIS, pracujeme-li s Internet Explorerem program automaticky předpokládá, že se jedná o adresu www-webu). Po zadání této adresy a jejím spuštění se na obrazovce počítače objeví úvodní stránka Americké kosatčové společnosti, na níž vévodí v současné době loňský držitel Dykesovy medaile-kultivar CONJURATION. Po straně obrázku (resp. i na spodním okraji stránky) jsou obsaženy odkazy, při přesunu myši nad ně se kurzor změní na tvar ručičky. Levým kliknutím tlačítka myši pak provedeme spuštění příslušného odkazu a na obrazovce počítače se objeví další stránka této společnosti.

Co všechno lze na webové stránce AIS získat? Je toho skutečně hodně. Díky tomu, že jsou jednotlivé webové stránky různě povázané, lze zde tzv. surfovat donekonečna. Za zmínku stojí např. informace na odkazy, z nichž asi nejzajímavější jsou:

Iris Links (obsahuje velké množství webových stránek, které jsou pravidelně doplňovány a aktualizovány)- členění se do 4 sekcí. První obsahuje odkazy na společnosti a kluby, z nejzajímavějších jsou např.:

Dwarf Iris Society (informace o MDB kosatcích s obrázky, nejpopulárnějších kultivarech, odkazy na specializované komerční firmy zabývající se jejich pěstováním a pod).

Siberian Iris Society (informace o sibiřských kosatcích, hodnocení populárních odrůd, seznam odrůd oceněných 3. stupněm ocenění v rámci AIS-Morgan Award, resp. Morgan Wood Medal s obrázky vybraných kultivarů, odkazy na firmy zabývající se jejich pěstováním)

Historic Iris Preservation Society (společnost pěstitelů historických kosatců, zde lze získat kompletní seznamy držitelů Dykesových medailí jak amerických, tak francouzských, anglických i australských, včetně obrazového materiálu, dále hodnocení popularity historických kosatců a j.)

World Iris Society (je zde k dispozici celá řada užitečných informací, mimo jiné výsledky soutěže kosatců ve Florencii za uplynulé 3 roky, obrazová galerie kosatců, diskuzní příspěvky neamerických pěstitelů a pod.)

Druhá část obsahuje různé informace o kosatcích, jsou zde osobní stránky pěstitelů a příznivců kosatců. Jejich obsah je často měněn a doplňován. Např. jsou zde stránky: Iris Page od Davida Pane-Joyce- odkazy na jednotlivé sekce AIS, na neamerické kosatčové společnosti, atd.

A Walk by the Water - excelentní fotografie japonských kosatců
Malone Hollow Nature Center, oceněné kosatce jednotlivých skupin, obrázky
North American Native Iris informace o přírodních odrůdách kosatců bez kartáček
Presby Memorial Iris Gardens, informace o zahradě, ve které je pěstováno na 4500 odrůd kosatců. Zahrada byla založena v roce 1927, těžiště sbírky představují kosatce skupiny TB. Sbírkou historických kosatců (některé odrůdy pocházejí z období kolem roku 1500) má velký vědecký význam a je vlastně živoucí knihovnou. V tomto směru myslím, že není dostatečně oceněno úsilí Dr. Blažka z botanické zahrady Průhonice, jehož sbírka čítá na 1600, vesměs již historických kultivarů kosatců. Je to bezesporu největší sbírka kosatců v Evropě a jedna z největších na světě, která má obrovskou penězi neocenitelnou hodnotu. Její případná likvidace by byla obrovskou ztrátou jak z hlediska vědeckého, tak i kulturního. Třetí část uvádí komerční pěstitele kosatců z nichž nejzajímavější jsou odkazy na:

Aitken's Salmon Creek Garden - webová stránka známého šlechtitele a pěstitele kosatců Terry Aitkena, která obsahuje mimo jiné celkový katalog všech skupin, včetně obrázků a introdukovaných novinek. Přímá webová stránka této zahrady je: <http://www.e-z.net/~aitken>

Cooleys Garden - největší a jedna z nejstarších komerčních zahrad (založena v roce 1928, nyní činí rozloha pěstebních ploch přes 100 ha), situovaná na severozápadě USA v Oregonu. Odkaz obsahuje pouze úvodní stránku se stručným profilem zahrady. Případní zájemci mohou získat obsáhlý barevný katalog, členěný podle jednotlivých barevných skupin, za cca 11 \$ na adrese: Cooleys Gardens, 11553 Siverton Rd., N.E., P.O. Box 126, Silverton, OR, 97381. Přímá webová adresa této firmy je: <http://www.cooleysgardens.com/>

Schreiner's Gardens - další velká komerční zahrada z Oregonu, na přímé webové stránce <http://www.oregonlink.com/iris/> lze získat informace o možnosti objednávky kosatců, obsahuje výběr odrůd, včetně obrázků. Firma Schreiner's Gardens byla založena v roce 1925 a je tedy jednou z nejstarších zahrad zabývajících se šlechtěním a pěstováním kosatců (pro zajímavost nejstarší kosatcovou zahradou je Long's Gardens z Colorada, která byla založena v roce 1905). V současnosti jsou kosatce pěstovány na ploše téměř 100 hektarů, přičemž 5 ha je přístupných veřejnosti. Firma vydává nesporně nejkrásnější rozsáhlý celobarevný katalog, který je členěn alfabety, příp. zájemci jej mohou získat cca za 11 \$ na adrese: Schreiner's Iris Gardens, 3629 Quinaby Road, Salem, Oregon 97303.

Woodland Iris Gardens - komerční zahrada z Modesta, obsahuje mimo jiné obrázky zajímavých odrůd TB kosatců.

Maryott's Iris Gardens - komerční zahrada nově přemístěná do Corratolis v Kalifornii. Lze získat přehled o introdukovaných kosatcích. Přímá webová adresa je: <http://www.irisgarden.com/> Firma vydává kvalitní barevný katalog, který je možno získat za cca 10 \$ na adrese: Maryott's Gardens, P.O. Box 1177, Freedom, CA 95019-1177.

Willow Bend Farm - komerční pěstitel z Colorada, nabízí mimo jiné prakticky kompletní sortiment kosatců oceněných Dykesovou medailí v USA, Anglii, Francii i Austrálii.

Sutton's Gardens - lze získat obrázky novinek kosatců i pohledy do budoucnosti - odrůdy připravené k introdukci pro rok 2000 a další. Firma se specializuje na šlechtění kosatců tzv. vesmírného věku SA s prodlouženými kartáčky ve tvaru růžků, misek, lžiček a vydává poměrně obsáhlý katalog s obrázky introdukovaných odrůd. Adresa firmy je Sutton's Iris Gardens, 16592 Road 208, Porterville, CA 93257.

Poslední čtvrtá část obsahuje ostatní rozmanitosti vztahující se k pěstování kosatců, např. Artful Images - obrázky kosatců jako spojiče obrazovky na počítači Paintings by Anastasia - umělecké obrázky kosatců a j. Robert's Specialty Videos - nabídka video záznamů různých květin (též kosatců), motýlů, rybiček a j. Z dalších zajímavých odkazů je třeba zmínit:

Iris Photos - obsahuje držitele Dykesovy medaile z USA z posledních let s obrázky některých kultivarů, dále obrázky všech skupin kosatců držitelů 3. stupně ocenění AIS (Wisterovy medaile pro TB kosatce, Knowlton Medal pro kosatce skupiny BB, atd.)

100 Most Popular Iris - obsahuje 100 nejpobulárnějších kosatců vyhodnocených každoročně na základě ankety, zasílané členům AIS.

Pochopitelně jsou zde i další odkazy obsahující členění AIS, jména reprezentantů společnosti (presidenta, vicepresidentů, sekretáře, pokladníka, registrátora, atd.) seznamy regionálních a místních kosatcových společností, výběry článků z Bulletinů, návody na pěstování kosatců, členění kosatců podle jednotlivých skupin a j.

Zájemce o uložení textu webové stránky nebo obrázku na disk počítače, disketu nebo jiné médium postupuje následovně:

► texty se ukládají prostřednictvím levého tlačítka myši příkazem „Uložit jako“ z menu „Soubor“ (uložen pouze formátovaný text v originálním formátu HTML, nikoliv obrázky, neformátovaný text se kterým lze dále pracovat se musí uložit jako txt)

► obrázky se ukládají prostřednictvím pravého tlačítka myši přes příkaz „Uložit obrázek jako“

To by asi bylo k dané problematice vše. Internet si pochopitelně musí každý tzv. osahat. Na první pohled se zdá vše složité, ale není tomu tak. Za poměrně krátký čas lze do tajů internetové sítě proniknout a získat tak informace, které potřebujete. Pro ty, kdož nemají přístup k Internetu např. v zaměstnání, pomoci známých, doporučuji využít tzv. internetových kaváren, jejichž počet se neustále zvyšuje (cena hodinového připojení nepřesahuje obvykle 100 Kč).

NOVÉ LILIE –LA HYBRIDY (V.Pernica)

Každoročně je vypěstováno mnoho nových kultivarů okrasných rostlin a jejich šlechtění hledá nové cesty a překonává bariéry v křížení. U lilií vzniklo dosti tzv. mezisekčních hybridů a využívá se různých metod v procesu křížení, jako opylování na zkrácenou čnělku či v dalším kultivace embrya a v procesu množení jsou to meristemové kultury. Mezi nové skupiny lilií patří tzv. orientpety (orientální lilie hybridy x asijské hybridy), dále kříženci trubkovité lilie x asijský hybrid. Tyto jsou bohužel drahé a těžko dostupné. Tyto lilie se k nám dostávaly osobními kontakty. V posledních letech se díky několika pěstitelům dovozcům množí i dovozy především od paní Fraemanové /Lily Garden/ a také bratrů Strohmanových /The Lily Nook/.

Další velkou skupinou nových kříženců tvoří tzv. LA hybridy-kříženci *Lilium longiflorum* x asijský hybrid, dnes s různým podílem krve *L. longiflorum*, které se u nás poprvé objevily z Holandska v podobě cv. LONGISTAR pana Schenka. Dnes ovšem existují desítky odrůd včetně od pana Ed McRae a dalších. Některé byly u nás známy již dříve, jiné byly dovezeny v posledních letech a dalších asi patnáct odrůd LA hybridů, především Wereldových se u nás šíří od letošního roku, po dovozu Ing. Joštem, Koničkem a Ing. Nejedlem. Jsou to rostliny mohutné, silného olistění a silných lodyh. Květy jsou rovněž mohutné a tuhé. Pohled na kvetoucí rostlinu je impozantní. Podle mých zkušeností se dobře množí šupinovaním a cibulkou z tohoto množení dobře narůstají. Také tvoří dostatek lodyžních cibulek. U mne se jeví jako poměrně odolné k houbovým chorobám. Barevnosti se dnes rovnají asijským hybridům, včetně žluté a jsou již i vícebarevné.

Po několikaletém pěstování se mi nejeví jako náchylné k namrznutí, jak by bylo možné předpokládat vzhledem k *L. longiflorum*. Květenství (jeho charakter) je dáno *L. longiflorum*, s počtem květů obvykle mezi 6-9, maximum květů jsem měl 13. Sekundární poupata jsou zřídkaější nežli u asijských hybridů. Postavení květů je obvykle nahoru či šikmo nahoru. LA hybridy se mi jeví jako poměrně odolné lilie, bohužel, některé holandské jsou náchylnější k virose i pestrokvětošti. Jsou dobře rostoucí a vhodné do zahrad. Stejně jako jednotlivá kvetoucí rostlina, působí skupina těchto lilií dobře a je vynikajícím dekoracním prvkem na zahradě.

Několik lilií z této skupiny, které jsou v republice a stojí za pozornost:

EASTER GOLD, tmavě žlutá s bronzovou vně na vnějších plátcích.
ROYAL PERFUME, teple až melounově oranžová (3. cena Rakovník 98).
ACE OF HEARTS, sytě červená.
KISS ME KATE, korálově růžová se zlatou hvězdou ve středu květu.
MY FAIR LADY, něžně růžově pinková s citronově žlutou hvězdou ve středu.
ALADDINS WINE, lomeně vínová s krémově bílým hrdlem.
BALLROOM, měkce pastelově oranžová.

IMPERIAL LOVE, čistě pastelově růžová.

JET STREAM, purpurově růžová.

ROYAL DREAM, snad nejlepší bílý LA hybrid.

ROYAL JUSTICE, patří mezi kvalitní žluté.

ROYAL SUNSET, je další dvoubarevný hybrid, vysoké kvality.

CALOCHORTUS

MUDr. M. Doležal.

Velký rod nádherných rostlin ze Severní Ameriky a Mexika. Všechny druhy jsou velice atraktivní, ale nepěstují se snadno. Většinou vyžadují teplé, sušší období odpočinku v létě a nebude se jim tedy dařit v kraji se studenějším, vlhčím podnebím. Největšího úspěchu jsem s nimi dosáhl v cibulovém pařeništi nebo studeném skleníku. Ve skleníku byly ale příliš vysoké a často potřebovaly oporu. Druhy pocházející ze západu Spojených států kvetou většinou pozdě na jaře nebo časně v létě a vyžadují přes celé léto teplo a sucho. Avšak mexické druhy, které jsou někdy označovány jako *Cyclobothra*, se chovají obráceně, protože pocházejí z oblasti letních dešťů. Odpočívají tedy v zimě a tehdy potřebují sucho. Zalévat začínáme až na jaře-kvetou pak v pozdním létě. *C. barbatus* je jediným z této skupiny, se kterým se pravděpodobně můžeme setkat. S dalšími druhy se můžeme setkat jen velmi zřídka a to ještě pouze ve sbírkách specialistů. O jejich kráse svědčí i některé místní lidové názvy jako např. „Mariposa Tulip“, „Cats Ears“ (kočičí uši), „Fairy Lantern“ (čarovná lucerna) a „Globe Lily“ (kulatá lilie). Pro mne jsou jedněmi z nejkrásnějších a nejvíce vzrušujících rostlin z celé třídy liliovitých.

Studie o rodu *Calochortus*, od M. Ownbeye uveřejněná v *Annals of the Missouri Botanical Garden* nebyla dosud překonána, ačkoliv už bylo od té doby objeveno několik dalších zvláštních druhů. Bohužel, ze šedesáti popsaných druhů je jich jen velmi málo známých v kultuře a ve školkách nejsou k dostání. Tu a tam se však dají získat semena, zvláště ze seznamů různých skalničkářských organizací po celém světě. Trvá sice 4-5 let než semenáče dorostou květoschopné velikosti, ale takto vypěstované rostliny jsou silnější a lépe přizpůsobeny místním podmínkám. Některé druhy, obzvláště mexické, tvoří na vrcholech listů pacibulky. Tyto dorostou do květoschopné velikosti rychleji. Květ je všech svých formách zvláštní tím, že vnější okvětní plátky jsou obvykle užší než vnitřní a poněkud připomínají kališní listy. Vnitřní tři mají při bázi nektarovou žlázu, která je často odlišného tvaru a je obklopená jasně zbarvenými zónami a chomáčky vlásků. Některé druhy mají velké vzpřímené květy, zatímco jiné jsou menší, téměř kulovité a převislé. U některých skupin vyplňují vlásky na plátcích téměř celý květ-odtud jméno „Cats Ears“ (kočičí uši). Protože

zástupci jednotlivých skupin mají různé nároky na pěstování, rozdělil jsem je do dvou hlavních skupin: mexické druhy zvyklé na letní deště a severoamerické druhy zvyklé na zimní deště. Uvnitř těchto skupin existují také rozdíly a z botanického hlediska rozeznáváme dvě sekce:

*Mariposa- obsahuje především velké, vzpřímeně kvetoucí druhy, které mají dlouhé a úzké semenné tobolky

*Calochortus-celkově drobněji kvetoucí druhy se zakulacenými nebo podlouhlými tobolkami. Pro účely tohoto zpravodaje, který je určen spíše pro zanicené zahrádky než profesionální botaniky, je podle mého názoru vhodnější vyhnout se těmto dělením, která nejsou navíc vždy jednoduchá. Místo toho jsem rod rozdělil na tři skupiny. Severoamerické, tj. v zimě rostoucí s obvykle kulovitými, převislými květy, severoamerické se vzpřímenými, obvykle miskovitými nebo kalichovitými květy a mexické, tj. kvetoucí v létě. Následující popisy se týkají jen malé části z celkového počtu šedesáti druhů.Reprezentují ty, které jsem pěstoval nebo se je alespoň pokoušel pěstovat či bych o to stál. Všechny druhy mají úzké čárkovité stonkové nebo bazální listy a nebudu proto tento znak zmiňovat u jednotlivých položek.

A. V létě rostoucí druhy, odpočívající v zimě, cibule se síťovou slupkou.

C.barbatus (syn. *C.flavus*, *Cyclobothra lutea*)

Je z mexických druhů nejvíce známý, velmi snadno pěstovatelný. Venku vydrží i přes mrazivé zimy s teplotami až do -17°C . Je obvykle 15-30cm vysoký, s řídkce větvičnými stonky, nesoucími převislé zvonkovité květy asi 2-3cm v průměru, čárkované na vnitřní straně. Okraje má třísnité s dlouhými vlásky. Kvete v pozdním létě.Nejčastěji viděná barevná forma je hořčicově žlutá, ale jde o proměnlivý druh. Sám pěstuji jinou formu s purpurovými květy se zlatožlutými špičkami, která se podobá *Fritillaria reuteri*. Roste na slunném záhoně v písčité půdě. Pochází z Mexika, kde roste v trávě a řídkých křovinách.

C.pringlei

Nejsem si jistý, zda je to správné jméno pro rostlinu, kterou pěstuji-mexické Calochortusy je zřejmě nutné pečlivěji prostudovat.Jde o malý druh, 15-20cm vysoký, s polovzpřímenými zploštělými květy v barvě temně červenavě hnědé, jen asi 1-1,5cm v průměru, s plátky pokrytými podobně zbarvenými vlásky. V zimě, kdy odpočívá, jej držím v pařeništi nebo ve studeném skleníku. Původně pochází od Sally Walker, která jej našla v Mexiku.

B.V zimě a na jaře rostoucí druhy s převislými květy.

C.albus

Krásný druh, obvykle asi 15-20 cm vysoký, s několika převislými, kulovitými, bílými nebo narůžovělými květy, 2-3 cm dlouhými. Špičaté vnější plátky jsou mnohem menší než zakulacené vnitřní, které jsou řasnaté a čárkované s vlásky a mají žlutou žlázu blízko báze.Jako var.*rubellus* je označována rozkošná,

červenavě růžová forma. Je to jeden nejsnadnějších druhů, který jsem úspěšně pěstoval ve volné půdě mezi vřesy. Kalifornie ve skalnatých křovinách a lesích.

C.amabilis

Je podobný celkovým habitem a vzhledem *C.albus*, ale kulovité květy jsou tmavě žluté, asi 1,5-2cm dlouhé. Vnitřní plátky jsou jen řasnaté s vlásky. Kalifornie.

C.pulchellus

Také kalifornský druh.Je to rozkošná rostlina, podobná *C.amabilis* svými žlutými květy.Jsou ale větší, ještě více kulovité, asi 2,5-3cm v průměru, s vlásky lemující vnitřní plátky, jako by je řasily.

C.amoenus

Jeden z mých favoritů rodu, s převislými koulemi tmavě růžových až napurpurověle růžových květů. Žláza při bázi vnitřních plátek je široká, téměř dosahující okrajů, zatímco u *C.albus* je omezena na menší oblast ve středu. Kalifornie na křovinatých úbočích.

C.V zimě a na jaře rostoucí druhy se vzpřímenými květy, (Tyto odpočívají od středního léta do pozdního podzimu)

C.caerulus (syn.*C.maweanus*)

Jeden z nejpůvabnějších druhů, často jen 5-10cm vysoký, s několika málo zploštěnými květy, víceméně v okolíku. Jsou asi 2-3 cm v průměru, modravé až téměř bílé a hustě lemované dlouhými vlásky. Není obtížný na pěstování v cibulovém pařeništi.Kalifornie na volných kamenitých půdách mezi borovicemi.

C.elegans

Z Idaho, Washingtonu a Oregonu, celkovým vzhledem podobný předchozímu, ale má vnitřní plátky méně nápadně vlásčité a méně řasnaté.

C.tolmieri

Svími květy je podobný oběma předchozím druhům, ale má větvené květní stonky. Na rozdíl od *C.elegans* a *C.caerulum*, které mají stonky nevětvené až po okolík květů.Je obecně rozšířený od Washingtonu na jih do Kalifornie.

C.clavatus

Jeden z velkokvětých druhů 25-30 cm vysokých s obrovskými vzpřímenými žlutými květy, asi 6-9 cm v průměru.Vnitřní plátky mají pásek vlásků na spodní polovině vnitřního povrchu a hnědavé značení blízko báze, kde je zapuštěná zakulacená žláza. Kalifornie.

C.gunnisonii

Obvykle 20-30 cm na výšku se vzpřímenými bílými nebo jemně lila květy asi 5-6,5cm v průměru, hluboce miskovitěho tvaru. V pozdějším stadiu se otevírají široce do plocha. Spodní část každého vnitřního plátku má vousy dlouhých vlásků nad zapadlou podlouhlou žlázou a často má napříč purpurovou pásku a

skvrnu. Jižní Dakota, jižně od Arizony a Nového Mexika. Není zastoupena v pacifických západních státech.

C.kennedyi

Jeho pěstování je téměř nemožné, ale pro úplnost ho také uvádím. Má vzpřímené, jasně rumělkově červené květy, 4-6cm v průměru, někdy na stoncích jen 10cm vysokých. Existují také oranžové a žluté formy. Na vnitřních plátcích má často mahagonovou nebo téměř černou skvrnu a vpadlou kruhovou žlázu, obklopenou vlásky. Var. munzii je žlutě zbarvená. Druh pochází z Jižní Arizony, Nevady a jihovýchodní Kalifornie. Roste na velmi horkých skalnatých nebo písčítých půdách. Zřejmě vyžaduje opatrování ve sluncem vypékaném cibulovém pařeníšti, aby byla v našem chladném podnebí naděje na úspěch.

C.luteus

Jeden z nejsnazších z velkých Mariposa Calochortus, prospívající v cibulovém pařeníšti nebo alpínovém skleníku. Je asi 15-30cm vysoký, s půvabnými tmavě žlutými vzpřímenými květy 4-6 cm v průměru, někdy s čokoládově hnědou skvrnou a jemnějšími body a čárkami blízko baze každého vnitřního plátku. Žláza není vpadlá jako u C.clavatus a tvarem připomíná půlměsíc. Kalifornie na volných travnatých místech nebo ve světlých lesích.

C.macropus (syn. C.georgeus)

Mariposa, kterou jsem díky Roy Davidsonovi ze Seattle měl to potěšení vidět v přírodě, kvetoucí ve velkém množství ve vyprahlém šalvějovém porostu. Je asi 20-50cm vysoký, s ohromnými vzpřímenými miskovitými květy, otevírajícími se ploše, 6-9 cm v průměru v atlasově levandulové barvě s nápadnou purpurovou páskou právě nad vpadlou trojhrannou žlázou (některé formy však tento znak mohou postrádat). Vnější plátky jsou asi stejně dlouhé jako vnitřní (nebo delší). Je obecně rozšířený v sušších částech západu Severní Ameriky od Britské Kolumbie jižně do Kalifornie.

C.nuttallii

Je podobný, ale květy nejsou tak velké a jsou obvykle bílé, někdy levandulově zardělé, střed je žlutý s purpurovou nebo hnědavou skvrnou blízko zapadlého kulatého medníku. Vnější plátky mají tendenci být kratší než velké vnitřní. Může být jen 10-15cm vysoký, ale obvykle je vyšší. Obecně rozšířený od Severní Dakoty na jih do Nového Mexika, na volných travnatých místech. Nezdá se být obtížným druhem na pěstování v cibulovém pařeníšti.

C.monophyllus

Půvabný, snadno pěstovatelný druh, 10-15 cm vysoký, ale někdy i nižší. Má vzpřímené květy asi 2,5-3cm v průměru, tmavě žluté, obvykle s hnědou skvrnou blízko baze každého vnitřního plátku, které jsou pokryté vlásky. Vpadlá žláza má tvar ohnutého pásku, nataženého napříč plátkem. Kalifornie.

C.nudus

Malý, štíhlý druh 5-15cm vysoký se vzpřímenými, miskovitými, bílými nebo světle levandulovými květy asi 2-2,5cm v průměru, které jsou téměř holé

s výjimkou několika málo vlásků kolem žlázy tvaru půlměsíce, která není vpadlá. Kalifornie.

C.minimus

Je poněkud podobný, ale ještě menší, s květy 1,5cm v průměru, které mají vnitřní plátky ostré (C.nudus je má zakulacené) a tobolek jsou skloněné (u C.nudus vzpřímené). Kalifornie

C.splendens

Jak jeho jméno naznačuje, působivý typ Mariposa, 20-60cm vysoký s velkými vzpřímenými květy (průměr 5-6cm), světle levandulově purpurovými, často s temně purpurovou skvrnou na spodní části plátků, které jsou ve své spodní polovině řídké pokryté dlouhými vlásky, právě nad malou (ne vpadlou) zakulacenou žláznatou částí. Kalifornie

C.superbus

Velmi proměnlivá Mariposa, 20-60cm vysoká, s velkými pohlednými a vzpřímenými miskovitými květy, které mohou být bílé, žluté, nebo levandulové, purpurově čárkované s jasným žlutým středem a často hnědavou nebo purpurovou skvrnou směrem k bazi plátků. Jsou 5-8 cm v průměru. Vláškatá žláza není vpadlá. Tvarem se podobá obrácenému písmenu „V“. Kalifornie

C.vestae

Celkový vzhled je podobný předchozímu, ale obvykle větší a má žlázu ve tvaru půlměsíce. Kalifornie.

C.venustus

Vzhled má podobný, ale obrys žlázy je čtyřhranného tvaru. Je mimořádně proměnlivý a v některých formách patří mezi nejokázalejší Mariposy. Škála barev od bílé přes žlutou, oranžovou, růžovou, levandulovou a růžovou po temně, téměř mahagonově červenou. Mají často červenohnědou temnější skvrnu nad žlázou a „oko“ květu je někdy temnější. Není to obtížný druh na pěstování v cibulovém pařeníšti. Kalifornie v písčítých půdách ve světlých lesích nebo na travnatých místech.

C.uniflorus

Snadný druh, bohatě se rozmnožující. Je často jen 10-15cm vysoký, s několika vzpřímenými, středně velkými květy na dlouhých stopečkách. Jsou asi 3,5-4,5 cm v průměru, jemně lila s temnější skvrnou ve středu každého vnitřního plátku. Plátky jsou řídké vláskité. Kalifornie a Oregon.

C.weedii

Jeden ze skupiny Cyclobothra-má proto síťovito vláknité slupky cibule, ale je podobný Mariposám tím, že květy jsou velké a vzpřímené. Jsou 4-5cm v průměru s hustými, dlouhými vlásky na vnitřních plátcích. Ty jsou tmavě žluté a často jsou skvrnitě a pruhované hnědě. Žláza je zakulacená a mírně vpadlá. Jižní Kalifornie.

Co vlastně dělá ČZS pro své členy a ZO ČZS.

(Věstník ČZS číslo 1/1999 Ing Jiří Čada)

- informace pro členy a funkcionáře svazu jsou ve Věstníku ČZS zdarma,
- odborná poradenská služba je pro členy zdarma,
- právní poradna poskytuje své služby pro členy ZO i ÚR ČZS zdarma,
- daňová poradna je k dispozici pro ZO i ÚR ČZS zdarma, v rámci smlouvy s RR
- podporuje finančně regionální časopisy a časopisy specializovaných základních organizací ČZS,
- poskytuje dotace na oblastní školení okresních odborných instruktorů ÚR,
- dotuje místní i oblastní výstavy ČZS,
- financuje Ústřední zahrádkářskou akademii a zčásti postgraduální školení absolventů ÚZA,
- dotuje okresní kola soutěže Mladý zahrádkář,
- kompletně financuje národní kolo soutěže Mladý zahrádkář,
- financuje vydávání literatury a propagačních materiálů pro mladé zahrádkáře a poskytuje zdarma (Zápisník Mladého zahrádkáře, Lexikon pro mladé začínající zahrádkáře 1.-4.díl, rozvrhy hodin, podložky do sešitů, záložky do knih, samolepky, diplomy pro okresní a nár. kolo soutěže MZ a jiné),
- nabízí odbornou literaturu a časopis Zahrádkář ZO a ÚR ČZS s 30% slevou,
- nabízí 18 videokazet s odbornou tematikou,
- Svépomocný fond dává možnost ZO a ÚR ČZS získat výhodnější úrok než nabízí banky, bez jakýchkoli dalších poplatků za vedení, za poštovné, za výpisy těchto účtů, za bankovní poplatky při vybírání nebo ukládání atd,
- prostřednictvím časopisu Zahrádkář v Věstníku ČZS poskytuje kupony na slevu vstupného pro vystavovatele z řad členů ČZS,
- poskytuje maximální výhody pro vystavovatele z řad členů ČZS,
- na výstavách financuje a zabezpečuje jak odborné přednášky, tak služby odborné poradny zdarma a prostřednictvím počítače předává okamžitě písemně odbornou poradu,
- časopis Zahrádkář nabízí členům ČZS přímé předplatné (tj. pouze prostřednictvím ČZS), snížené o 3.-Kč na jedno číslo časopisu, tj. o 36.-Kč méně za celý ročník časopisu. Jako součást časopisu Zahrádkář jsou a budou vydávány brožury Knihovny Zahrádkář, a to zdarma a další drobné dárky.

KVĚTY 99.

Bliží se třetí ročník celonárodní výstavy „Květy 99“ kterou pořádá ČZS na výstavišti v Lysé nad Labem. Připomínáme, že této výstavy se aktivně zúčastní naše ZSO GLADIRIS. Výstava je v termínu 19.-22.8.99 a hlavní vystavovanou květinou jsou mečíky. Vernisáže výstavy se zúčastní populární herečka Jana Paulová.

Rozhodnete-li se prezentovat svými květy uvádíme kontaktní adresu :

ČZS-ústředí, Věra Chodorová, Rokycanova 15, 130 00 PRAHA 3, Žižkov

Telex: 02/22781620, 22781773, fax 02/22782711 ✓